№ 13 Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem. פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזשער טאַגעבלאַט

22-סטער יאַהרגאַנג | 15 stycznia 1929 r | דינסטאַג, ד' שבט תרפ"ט | רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּעטריקאַווער 16. טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57, פון אַדמיניסטראַציע 47

איבערגעריסען די באַהן-קאָמוניקאַציע
אויף זעהר פיל ערטער אין לאַנד

בעראַטונג אין מיניסטאַרען-קאַבינעט וועגען רעפאַרמירען דעם שטייער-סיסטעם

איבערגעריסן די באַהן-קאָמוניקאַציע אויף פיל ערטער אין לאַנד

וואַרשאַ (טעלעפאָניש) צוליב די גרויסע שנייען-פערוועהונגען, וואָס איז אויפגעפאַלען די לעצטע טעג אין גאַנץ לאַנד, איז איבערגעריסען געוואָרען די טעלעפאָן-פערבינדונג מיט צוגעקומענע ערטער פון לאַנד. מיט קראָקע, לעמבערג, פּאָזנאַן, קאַטאָוויץ, לאָדז, טשענסטאָכאָוו, ביאַליסטאָק און גראָדנע איז פערשטעלט אַ גאַנצען טאָג און געלונגען ביז נאַכטמיטאָג נישט געהאַט קיין שום טעלעפאָנישע פערבינדונג.

אַחוץ די טעלעפאָן-פערבינדונג האָט אויך אין גרעסערע מאַסען געליטען די באַהן-קאָמוניקאַציע.

פיל ציגען זענען אָנגעקומען מיט גרויסע פערשפעטיגונגען. צוליב דער איבעריסענער טעלעגראַף-קאָמוניקאַציע האָט דאָס באַהן-מיניסטעריום נישט געקאָנט באַקומען קיין שום ידיעות וועגען דער באַהן-קאָמוניקאַציע אויף דער פּראָווינץ.

פון די קאַרגע ידיעות, וואָס זענען אָנגעקומען, האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די לאַגע אויף די באַהן-ליניעס איז אַ זעהר שלעכטע און אַ טיילווייזע פעלן קאָמוניקאַציע. דער ווערקעהר פון די משא-ציגען האָט זיך טיילווייז אינגאַנצען אָפּגעשטעלט. די פּאַסאַזשיר-ציגען קורסירען אויך נישט רעגולער און זענען געווען פערשפעטיגונגען און זעהר פיל וועגען אונגעצען נישט אין די זעלבע שטאָט.

• • •

ווי מיר דערגעהן, שוין געלעגען די שנייען מיטל אין לאַנד אויסגעטאָפּלט. געהען צום ערשטען פון די דער איבעריגער וועלט, די צוו שנעל-שטאַטישע טעלעפאָן-סטאַציע האָט בכלל נישט פונקציאָנירט, ווייל עס האָט געפעהלט יעדער פערבינדונג מיט דער הויפּט-שטאָט און מיט די אַנדערע ערטער אין לאַנד.

די זעלבע לאַגע איז געווען ביז נאַכטמיטאָג. און אַזוי ווייטער. אינגאַנצען טעלעפאָנישע צוריקגעשטעלט געוואָרען די אָרדנונג און מ'האָט זיך שוין געקאָנט טעלעפאָנירען מיט וואַרשאַ.

לינד וועטער אין גאַנץ פוילען

געכטען 8 גראַד איז אין גאַנץ פוילען געפאַלען אַ ווייטליכער שניי. דאָס וועטער איז געווען זעהר לינד, אַמלייכטסטען איז געווען אין ביאַליסטאָק דאָרט איז געווען אַ פראָסט פון 4 גראַד. אַמווייכסטען — אין כרוסקע אָקאָ — 10 גראַד פראָסט. ליזעפער איז גיזיוואַרען גאָר וואַרימער אין מוטאָנ-צענט האָט זיך די טעמפּעראַטור זאָגאר פערגרעסערט אויף 4 גראַד היץ.

היינט וועט אין גאַנץ פוילען זיין אַ לייכטע פראָסטוועטער און שטאַרקע ווינדען.

די לאַגע איז אָבער גאָר ווייט נישט נאָרמאַל.

אַ יודישער עמיגראַנט אין אַמעריקאַ
וועט בויען די אונטערערדישע באַהן אין מאָסקווע.

די אונטערהאַנדלונגען פון דער סאָוויעטישער דעלעגאַציע אין ניו-יאָרק מיט'ן יודישען אונטערנעמער.

ניו-יאָרק. (יט"א) אַ דעלעגאַציע פון דער סאָוויעטישער רעגירונג מיט ה' מ. מעזלוק בראש, וועלכע געפינט זיך איצט אין ניו-יאָרק, פיהרט אונטערהאַנדלונגען מיט'ן בעקאַנטען יודישען בוי-אונטערנעהמער סאַמועל ראַזאָוו, וועגען שליסען אַ קאָנטראַקט מכח בויען אַ אונטער-ערד-באַהן אין מאָסקווע און פער-ברייטערן די קאַנאַליזאַציע פון דער סאָוויעטישער הויפּט-שטאָט. די סומע פון קאָנטראַקט דערגרייכט ביז 175 מיליאָן דאָלאַר.

דער אונטערנעמער סאַמועל ראַזאָוו איז אַן עמיגראַנט, אַלס 12-יעהריגער יונגעל איז ער געקומען פון מינסק קיין ניו-יאָרק.

בעראַטונג אין מיניסטאַרען-קאַבינעט וועגען רעפאַרמירען דעם שטייער-סיסטעם

וואַרשאַ (טעלעפאָניש) געכטען איז אין זאַל פון מיניסטאַרען-ראַט פאָרגעקומען אַ דיסקוסיאָנס-פערזאַמלונג, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט פיהרענדע פערשטעהער פון די ווירטשאַפטליכע קרייזען פון גאַנצען לאַנד. די אָנטייל-נעמער זענען געוועזען אויף דער איינלאַדונג פון פרעמיער-מיניסטער.

אויף דער פערזאַמלונג זענען אויך געווען אַנוועזענד די פערשטעהער פון רעגירונגס-קלוב מיט'ן פּאָלקאָווניק סלאַוועק בראש. די פערזאַמלונג איז געווען געווידמעט אויסשליסליך די פראַגע וועגען רעפאָרמירען דאָס שטייער-סיסטעם.

פרעמיער באַרטעל האָט געעפענט די פערזאַמלונג און איבערגעגעבען דאָס וואָרט דעם פינאַנץ-מיניסטער טשעכאָוויטש, וועלכער האָט געהאַלטען אַ לענגערן רעפעראַט וועגען פראַקטיש פון דער פאַרבעסערן דאָס שטייער-סיסטעם, בעזונדערס די דירעקטע שטייערן. נאָכ'ן עם האָט ערוו. באַרמאַנסקי רעפערירט וועגען רעפאָרמירן דעם פערמעגנ-שטייער, סטעמפּעל וועגען רעפאָרמען אין באַהן-שטייער און דער פראַגע פון דער וואַרשאַווער האַנדעלס-קאַמער טאָלאַרנס האָט געהאַלטען אַ רעפעראַט וועגען רעפאָרמירען דעם אומזאַץ-שטייער.

עס האָט זיך דאַן אַנטוויקעלט אַ לענגערע דיסקוסיע, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט צווישען אַנדערע ה"ה סענ. פּרוכניק און דעפּ. יאַנישעווסקי.

נאָך אַלע רעדעס האָט דער פינאַנץ-מיניסטער געענטפערט אויף די פערשידענע אייננוענדונגען.

אַ פייערליכער קבלת-פנים פאַר די גראָדנער רבנים אין אַמעריקאַ.

ניו-יאָרק. (יט"א) אין דער תלמוד-תורה אויף בראָנקס איז געמאַכט געוואָרען אַ פייערליכער קבלת-פנים לכבוד דער דעלעגאַציע פון דער גראָדנער ישיבה, די רבנים טוביה ראַטבערג און שמעון בערנשטיין. די געסט האָט אויפגענומען דער ראש פון דער תלמוד-תורה הרב אהרן שוכאַטאָוויץ. בעת דער אויפנאַמע זענען געזאַמעלט געוואָרען בעדייטענדע סומען פאַר דער גראָדנער ישיבה.

Cukiernia „ESPLANADA"
פּעטריקאָווער 100 — טעל. 11-92
פאַנטשקעס - אַנאַנאַסען אויף קאַרנאַוואַל
נעהמט אָן בעשטעלונגען אויף טאָרטען, טאַרטען, באַבעס
און אַלערליי קאָנדיטאָר-אויסאַרבייטונגען.
אייגענע ווערקשטעל / אייגענע אויסבאַקונג / פערקויף אויסער דער קאָנדיטאָריי.

ZAKŁADY MECHANICZNE
„URSUS" Sp. Akc.
WARSZAWA, Skierniewicka 27/29.
קראַפט-מאָטאָרען אויף בענזין-שטאָף, דיעזעל, האַלב-דיעזעל, 2-טאַקטען-מאָטאָרען פאַר מילען, עלעקטראַוניקס, פּאָמפּעס א.א.וו.
אַרמאַטורע צו פּאַרע, גאַז און וואַסער.—
גוס אייזען-גוס-שטאַל, הויכווערטיגע און האַלב-איידעלע מעטאַלען, ווי בראָנז, אַלומיניום, ווייסע מעטאַלען א.א.
אויטאָמאָבילען האַלב-לאַסט-אויטאָמאָבילען 1½—2½ טאָן און אויטאָבוסען 18—20 פּלעצער.—
זעהר גינסטיגע בעדינגונגען. פאָדערט פּראָספּעקטען. זעהר גינסטיגע בעדינגונגען.
Przedstawiciel na Łódź i województwo Łódzkie
p. Henryk Burczyński, Łódź, ul. Piotrkowska 112.

Dr. med. J. LUBICZ
ORTOPEDA
גדאַנסקאַ 28, טעל. 41-46
ספּעציאַליסט פון ביינער און געלענקען-קראַנקהייטען
:—: פערקרימונגען פון פּלייצעס און גלידער. :—:
אייגענע פּראַצעדוריע
פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען: ווי ווקלאַדקען געגען פּלאַטפוס, קינסטליכע פיס, אָרטאָפּעדישע גאָרסעטען א. ז. וו. נעמט אָן פון 5—7

Dr. med. Adam BENDER
Przejazd 30, Telef. 54-68.
ספּעצ. פאַר אינערליכע און האַרץ-קראַנקהייטען
0058 נעמט אָן פון 5—7 נאָכמיטאָג.

א יונגערמאַן
אַלס געהילפס-בוכהאַלטער
זוכט אַ פּאָסטען. אָפּערטען אין אַדמיניסטר. פון „לאָדז. טאַגעבל." פאַר „י. צ."

קאָנפעקציאָנערן-פערבאַנד
אין לאָדז
צוליב די טעראָר-מיטלען און רעפרעסיעס, וועלכע דער יודישער פּראָפ. שניידער-מייסטער-פעראיין אין לאָדז, אַל. 1 מאַי 2 פיהרט געגען די מענער-קאָנפעקציאָנערען, און טראָץ וואָס מיר האָבען זיך מעהרערע מאָל געווענדעט צו זיי די רעפּרעסיעס אָפּצושטעלען, ווערען אונזערע מיטגלידער ווייטער טעראָריזירט, זענען מיר געצוואונגען פון דינסטאָג דעם 15-טען ד. ח. אָבצושטעלען די אַרבייט.
גלייכצייטיג נעמען מיר פון זיך אַראָב יעדע פעראַנטוואָרטליכקייט.
די מענער-פאַך-קאָמיסיע
ביים קאָנפעקציאָנערן-פערבאַנד אין לאָדז

Dr. L. CZARNOŻYŁ
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאַנאַ 10

ד"ר לודוויג פאַלק
נאַוראָט 7, טעל. 28-07.
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען
4524 נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7 נאָכמ.

Dr. Niewiażski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף אַנדזשעיאַ 5, טעל. 59-40
נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אָוונד.
ספּעציאַל-אַרצט פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער-שוואַכע בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

Dr. Wołkowyski
צעגיעלניאַנאַ 25
טעלעפאָן 26-87
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע. אַלפּ-אַרט אַנאַליזע נעמט אָבבעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
ן פון 8—10, 12—2 און 4—8 אָוונד.
בעזונדער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. J. BETTE
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פאַר אינערליכער און קינדער-קראַנק
Piotrkowska 6, tel. 44-95
נעמט אָן פון 8 ביז 11 און פון 4 ביז 6 אָוונד

ד"ר [illegible]
צאָנאַרצט, כירורג
נעמט אָן פון 11—2 און פון 4—8
ווישניאָמסקאַ (פּאַסאַזש) 37

Dr. med. A. Askenazy
ספּעציאַליסט פון כירורגישע און פרויען-קראַנק.
זאַוואַדזקאַ 30 (גדאַנסקאַ 26)
טעל. 22-36
נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5—7 נאָכמ.

Dr. med. Rachela Lewi
קינדער קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן פון 2.30 ביז 4 נאָכמיטאָג
ושעראָמסקיעגאָ (פּאָנסקאַ) 24, טעל. 42-72.

Dr. med. M. Goldfarb
זאַוואַדזקאַ 18. טעלעפאָן 53-19.
הויט- האָר- און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פלעגט די פיס
PEDICURE
S. Łódzki
Traugutta 5 (Krótka) m. 10, tel. 70-37
נעמט אָן פון 11—2 און פון 4—7 אָ. געוועזענער אַסיסטענט ביי מיסטער עלעמאַן (הינער-אויגען-אַנשטאַלט אין לאָנדאָן). ספּעציאַליסט צו בעזייטיגען הינער-אויגען און האָרנהויט ווי אַריינגעוואַקסענע נעגעל אָהנע שמערצן

Dr. med. A. Mazur
ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויערן, נאָז און האַלז-קראַנק ווי אויך שטום אין שפּראַך-פעהלער
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
וסכאָדניאַ 65
איינגאַנג אויך דורך פּיעטריק. 46) טעל. 66-01

Dr. med. M. Heller
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
נאַוראָט 2, טעל. 79-89
נעמט אָן ביז 10 פריה, און פון 4—8 אָוונד
פאַר פרויען פון 4—5 נאָכמ.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פּרייזען

אבדיקאציע פון קעניג אמאנולאה

זאל אויך האבען אנטלאפען אויף אן אעראפלאן פון קאבול

ל א נ ד א ן (אטע) פון קאבול מעלדעט מען, אז דער אפגאניסטאנישער קעניג אמאנולאה האט זיך אפגעזאגט פון טראן לטובת זיין ברודער וואראטולאה. קעניג אמאנולאה וויל מיט דעם דאזיגען שריט צוריקשטעלען דעם שלום-בית ביי זיך אין לאנד. דער ברודער וואראטולאה האט שוין איבערגענומען די די רעגירונג. ער איז אלט 50 יאהר און איז פערהייראט מיט דער שוועסטער פון דער קעניגין טודאראש.

די ווירקונג וואס אמאנולאה'ס אבדוקאציע וועט האבען אויפ'ן גאנג פון די געשעהענישען אין לאנד, איז נאכנישט קלאר.

די אפגאנישע באטשאפט אין בערלין בעשטעטיגט דעם פאקט פון אמאנולאה'ס אבדיקאציע.

ל א נ ד א ן (אטע) פון קאבול מעלדעט מען, אז זונטאג נאך דער אבדיקאציע איז דער קעניג אמאנולאה אנטלאפען אויף אן'ענגלישען אעראפלאן פון קאבול

אפאזיציע אין ליטע לעבט אויף

ר י ג א (כפ.) אין קאוונא איז נעכטען פארגעקומען דער קאנגרעס פון דער ליטווישער פאלקס-פארטיי און פון די סאציאל-דעמאקראטען. אויף ביידע קאנגרעסען זיינען אנוועזענד געווען פאליציי-בעאמטע, וועלכע האבען סטענאגראפירט אלע רעדעס.

דער קאנגרעס פון דער פאלקס-פארטיי האט זעהר שארף פראטעסטירט געגען דער דיקטאטור פון פרעמיער וואלדעמאראס און אנגענומען א רעזאלוציע תיכף צונויפצורופען דעם ליטווישען סיים.

די סאציאליסטען האבען אנגענומען א רעזאלוציע נישט איינצוגעהן אויף קיין שום קאמפראמיסען מיט דער איצטיגער רעגירונג.

מען רעכענט, אז וואלדעמאראס וועט ערקלערען די סאציאל-דעמאקראטישע פארטיי פאר אונלעגאל.

א 70-יעהריגער שוחט האט געהאלפען ערמארדען א צווייטען שוחט, זיין קאנקורענט

ער איז דערפאר פאר'משפט געווארען מיט 5 יאהר תפיסה

מ א ז ה ע א (יט"א) און שטעטעל רקושצק, ברונסקער [illegible] איז פאר'געקומען א פראצעס נעגען דעם [illegible] נעו 70-יעהריגען שוחט פינקוס [illegible], וועלכער איז געווארען בעשולדיגט אין [illegible] ערמארדען זיין קאנקורענט דעם צווייטען ודושען שוחט [illegible] מעל ברוסקי.

לויט'ן בעשולדיגונגס-אקט זאל פינקוס בעוואוסט האבען נעדונגען באנדיטען אומצוברענגען ברוסקי'ן. [illegible] איז און משך פון 27 יאהר [illegible] דעה אײנציגער שוחט און שטעטעל. נאכ'דעם ווי ברוסקי איז אהין אנגעקומען האבען זיך בײדע שוחטים אויסגעטיילט אזא אופן, אז 60 פראצענט פון דער שחיטה געהט צו פינקוס'ן און 40 פראצענט צו ברוסקי'ן. פינקוס ווימש האט געפאדערט, אז ער זאל שלוסען א שותפות קאנטראקט. צו דעם צוועק זיינען ביידע שוחטים אפגעפאהרען קיין ברונסק. צוטאג איז א אנדער פינקוסעוויטש אליין צוריקגעקומען אהן ברוסקי'ן. און א טאג ארום האט מען געפונען ברוסקי'ן א דערהרג'עטען אויף דער באהן-לוניע.

ווי עס האט זיך שפעטער ארויסגעשטעלט, האט מען ברוסקי'ן אוועקגעשלעפט א לעבעדיגען צו די שינעס און ער איז צושניטען געווארען דורך דער באהן.

אין געריכט האבען די עדות ערקלערט אז פינקוסעוויטש האט נישט אפגעהיט מען די יודישע דינים. די קוך איז ביי אהם נישט געווען קיין כשר'ע און זיינע כונדער האט ער געשוסט און די רוכישע גומנאזיעס. דאס געריכט האט אים פערמשפט מיט 5 יאהר תפיסה.

מחלוקות אין „פיאסט"

וועגען דער שטעלונג צו דער רעגירונג

וו א ר ש א (טעלעפאניש) אין איינע פון די סיים-זאלען זיינען נעכטען פארגעקומען די בעראטונגען פונ'ם פיאסטישען הויפט-ראט. בעת דער דיסקוסיע איבער דער פאליטישער סיטואציע האבען זיך אויסגעטיילט צוויי גענענזעצליכע שטרעמונגען, וואס האבען זיך זעהר שארף בעקעמפט. איין שטרעמונג מיט וויטאס'ן אין דער שפיץ האט ווייטער געהאלטען צו פיהרען א שארפע אפאזיציע געגען דער איצטיגער רעגירונג און די צווייטע מיט דעם פויזנער דעפוטאט מיכאלקעוויטש אין דער שפיץ, האט זיך ארויסגעזאגט פאר מיטארבייטען מיט דער רעגירונג און קומען זאגאר צו א פערשטענדיגונג מיט'ן רעגירונגס-בלאק.

די ווארשאווער טראמוויי בילעטען זענען נישט טייערער געווארען

וואס זאגט דערצו דער לאדזער מאגיסטראט?

וו א ר ש א, (טעלעפאניש) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון ווארשאווער שטאט-ראט איז בעטראכט געווארען דער פארשלאג וועגען העכערען דעם פרייז פון די בילעטען אויף די שטאטישע טראמווייען. ביז איצט קאסט א בילעט 20 גראשען און מ'האט געוואלט העכערען אויף 25 גראשען. מיט א מעהרהייט פון 1 שטים איז דער פארשלאג אפגעווארפען געווארען. א טראמוויי-בילעט אין ווארשא קאסט אזוי ארום ווייטער נאך 20 גראשען

סאוויעט-רוסלאנד רעזיגנירט פון בעסאראביען

פוילען אלס פערמיטלערין צווישען רוסלאנד און רומעניען

ו י ע ן (סט.) פון בוקארעסט מעלדעט מען מיט, אז בקרוב וועט קומען צו א פערשטענדיגונג צווישען רומעניען און סאוויעט-רוסלאנד בנוגע בעסאראביען.

ראס מכבים זיין ארויסצונעהמען רומעניען אין פאקט וועגען נישט אגרעסיוו בעדינט, אז רוסלאנד אנערקענט די רומענישע גרעניצען. לפּת-פּתח וויל די סאוויעטן-מאכט אונטערהאנדלען מיט רומעניען נאר דורך דער פערמיטלונג פון פוילען, ווייל פוילען זאל זיך האבען פערפליכטעט נישט אונטערצושרייבען קיין שום אפמאך מיט רוסלאנד, אינטיר ווייכען עס וועט נישט פיגורירען אויף די אונטערשריפט פון רומעניען.

אלע יודישע רעליגיעזע ריכטונגען אין אמעריקא געגען דער קאלענדאר-רעפארם.

נ י ו - י א ר ק. (יטא.) אויף דער לעצטער זיצונג פון דער קאמיסיע פאר קאלענדאר-רעפארם ביים אויסערן-קאמיטעט פון דער וואשינגטאנער רעגירונג האט הרב דוד דע סאלא פול ערקלערט אין נאמען פון ראט פון די אמעריקאנער סינאגאגען-פערבאנדען, אז אלע ריכטונגען פון אמעריקאנער יודענטום, ארטאדאקסען, רעפארמיסטען און קאנסערוואטיווע [illegible] טוען [illegible] געגען דער רעפארם פון קאלענדאר, וואס וועט אנרייהרען די הייליגקייט פון שבת. אויף דער זעלבער זיצונג האט זיך אויך דער פערשטעהער פון די אמעריקאנער באפטיסטען-געמיינדען ארויסגעזאגט געגען וועלכע עס איז קאלענדאר-רעפארם וואס וועט זיין געווענדעט געגען שבת.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז געשטארבען מיין ליבע פרוי, אונזער מוטער און שוויגער-מוטער

נ"ע מרים מערענהאלץ

(פון דער היים טענענבוים)

די לויה קומט פאר היינט, דינסטאג ה. 15 יאנואר 1 אזייגער מיטאג פון טרויער-הויז פעטריקאווער 38, וועגען וואס עס טיילען מיט אין טיפען צער

מאן און קינדער

דער קאמף אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען.

פארוואס האט די „על-המשמר"-גרופע פערלאזען די זיצונג פון פארטיי-ראט? — ערקלערונג פון דעפ. גרינבוים אין נאמען פון „על המשמר". — וואס זאגט דערויף דער ציוניסטישער צ"ס.

ערקלערונג פון דער גרופע „על המשמר" נאך דער לעצטער זיצונג פון ציוניסטישען פארטיי-ראט.

מיר האלטען פאר אונזער חוב צבצוגעבען די פאלגענדע עפענטליכע ערקלערונג וועגען דער לעצטער סעסיע פונ'ם ציוניסטישען פארטיי-ראט, וועלכע מיר זענען געווען געצוואונגען צו פערלאזען פאר איהר שלוס.

נאך א לאנגער און צוגעשטרענגטער דיסקוסיע, אין וועלכע מיר האבען צוגעוויזען אויף דער אומבעהאלטענקייט פונ'ם צענטראל-קאמיטעט, אויף דער שרעקליכער ירידה פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען, וואס צעהלט יעצט קוים 4250 רעגיסטרירטע מיטגלידער, וואס צאהלען דעם פארטיי-שטייער, און דאס אין א צייט, ווען דער קיבוץ אין ארץ-ישראל האט זיך געענדיגט, ווען די ציוניסטישע שטימונג אין לאנד האלט אין איין וואקסען, ווי עס האבען בוידט בעוויזען די לעצטע וואהלען צום סיים, די גרויסע פאלקס-מיטינגען פון טויזענדער יודען, וועלכע דריקען אויס איינשטימיג פערטרויען אונזערע פאליטישע פיהרער ווי אויך דער גרויסער ערפאלג פון די יעצטיגע פערזאמלונגען פאר'ן קרן-היסוד און קרן-קימת. — נאך דער דאזיגער דיסקוסיע איז מען צוגעטראטען צו דער אפשטימונג איבער די איינגעטראגענע פארשלאגען און רעזאלוציעס. מיר האבען אין הסכם מיט אונזערע ערקלערונגען אין דער דעבאטע געפאדערט, אז דער פארטיי-ראט זאל אננעמען א קלארע שטעלונג בנוגע דער איצטיגער סיטואציע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען און דעם פאליטישען קורס פון דער יודישער „קאלא" ווי אויך דעם שענדליכען קאמף, וואס ווערט געפיהרט נעגען דער איצטיגער לייטונג פון „קאלא" און איהר מעהרהייט. מיר האבען חוץ דער פערלאנגט, אז די פערטרעטונג פון פוילישען יודענטום אין דער סערבריי-טערטע יודישע אגענץ זאל געוועהלט ווערען אויף א פראפאלעסטיגע קאנפערענץ, אין וועלכער עס זאלען זיך קענען בעטייליגען יעדער יוד, וואס וויל מיטהעלפען אינ'ם אויפבוי אין ארץ-ישראל און אז די פערטרעטונג פון פוילישען יודענטום מוז זיך בעטייליגען שוין אין דער ערשטער קאנסטיטואירענדער סעסיע פונ'ם ראט פון דער פערברייטערטער יודישער אגענץ.

וואס אנבעלאנגט דעם נייעם ציוניסטישען צוזאמענפאהר אין פוילען, וועלכער דארף פארקומען שוין אין צוויי חדשים ארום, האבען מיר פערלאנגט, אז עס זאל געשאפען ווערען א ניטראלע, אומאפהענגיגע פונ'ם צענטראל-קאמיטעט וואהל-קאמיסיע, וואס זאל אנפיהרען מיט די וואהלען צום צוזאמענפאהר, אזוי, אז דער צענטראל-קאמיטעט, וואס פערטרעט איצט בלויז די גרופע עת-לבנות זאל נישט קאנען בעאיינפלוסען די וואהלען, קינסטליך אינטערדריקענדיג די אפאזיציאנעלע ריכטונגען. די ביטערע ערפאהרונג פון די לעצטע קאנגרעס וואהלען, ווען מיר זענען געצוואונגען געווארען אנצוקומען צום קאנגרעס-געריכט און צו פערטיידיגען די מאנדאטען, וועלכע זענען דורך אונז בייגעזאמלט און ארויסגעגעבען געווארען, און וועלכע דאס קאנגרעס-געריכט האט אונז טאקי אנערקענט, — האט אונז בעוואויגען צו שטעלען די דאזיגע פאדערונג מיט דער גרעסטער שארפקייט און ענטשידענקייט. און לכוף האבען מיר ענערגיש אונטערגעשטיצט דעם פארשלאג פון די רעוויזיאניסטען, אז עס זאל בעשטימט ווערען א בעדייטענד פערקלענערטער מינימאלער מיטגליד-אבצאהל, וואס בערעכטיגט דעם ציוניסט צו בעטייליגען זיך אין די וואהלען צום צוזאמענפאהר כדי דער צוזאמענפאהר זאל נישט רעפרעזענטירען בלויז יענע קליינע גרופע ציוניסטען, וואס האט צופעליג ארייננעטראגען דעם מיטגליד-אבצאהל און פולשטענדיג אויסשליסען די גרויסע מאסע ציוניסטען, בעזונדערס פון דער ציוניסטישער יוגענד, וואס טראגען אויף זיך די גאנצע לאסט פון דער ציוניסטישער ארבייט, הגם זיי האבען זייער מיטגליד-אבצאהל נישט געקאנט אדער נישט בעוויזען צו בעצאהלען.

עס האט זיך אבער ארויסגעשטעלט, אז די אבשטימונג אין פארטיי-ראט געהט צו כמעט מעכאניש. די גרופע „עת לבנות" האט געצוואונגען אלע איהרע חברים צו שטימען איינהייטליך, הגם איי-ניגע פון זיי זענען איבערצייגט געווען אין דער ריכטיגקייט פון מאנכע אונזערע פארשלאגען, בעזונדערס אויפ'ן געביט פון דער נאציאנאלער פאליטיק. די עורה, אז מען קאן בעשטימען אלס פולבערעכטיגען פערטרעטער פון צנ'אפּ-וועזענדען געוועהלטען מיטגליד פון פארטיי-ראט וועמען מען וויל, ווייל דער רשימה פון די געוועהלטע פערטרעטער איז פערלוירען געווארען אין סעקרעטאריאט פון צענטראל-קאמיטעט האט דעם רעזולטאט פון די אפשטימונגען אין פארטיי-ראט פאראויס בעשטימט, די מעהרהייט אין יעדעס מאל געווען 13 געגען 10.

אונזערע פאליטישע פארשלאגען זענען, נאך א העפטיגען מיינונגס-אויסטויש, אין משך פון וועלכען מאנכע מיטגלידער פונ'ם צענטראל-קאמיטעט האבען זאגאר געלויבט צו געפרובען די זעלבע ארגומענטען פון מורא און נושא-חן זיין, מיט וועלכע עס אפערירען די העצער געגען דער איצטיגער אנפיהרונג פון דער יודישער פאלומיק אין פוילען, — אויך בעדעגענען געווארען צו ענדגולטיגער ענטשיידונג א ספעציעלע געמישטע קאמיסיע ראציאנען זענען אלע אונזערע פארשלאגען מכח דער נייטראלער און אביעקטיווער וואהל-קאמיסיע צום צוזאמענפאהר און מכח דער פערקלענערונג פון מיטגליד-אפצאהל אפגעווארפען געווארען מיט דער אויבענדערמאנטער אויטאמאטישער מעהרהייט פון 13 געגען 10.

נישט רעכענענדיג קיין שום נאראנטיע, אז די וואהלען צום צוזאמענפאהר וועלען נישט זיין בעאיינפלוסט דורכ'ן איצטיגען צענטראל-קאמיטעט און אז דער צוזאמענפאהר וועט פארשטעלען די ברייטע ציוניסטישע מאסען, נישט קאנענדיג זיך אונטערווארפען א פאראויס בעשטימטער קונסטליכער מעהרהייט אינ'ם קרייז פון איש... 4250 ציוניסטען, — האבען מיר פערלאזט די זיצונג, נאכדעם ווי מיר האבען ערקלערט אז און אזא צוזאמענפאהר קאנען מיר זיך נישט בעטייליגען. מיר האפען, אז די היסטארישע מעהרהייט וועט זיך באלד אויפהערען, ווען די דאזיגע אונגעזונטע צוזאמענפאהר שלאגען מכח דעם צוזאמענפאהר אין די וואהלען צו איהם אנטשטען.

אין נאמען פון די מיטגלידער פון ציוניסטישען פארטיי-ראט און ווייטערע פערטרעטער פון די ראדיקאלע ציוניסטען „על-המשמר" אין פוילען.

(—) י. גרינבוים.

* * *

אין צוזאמענהאנג מיט'ן קאמוניקאט פון דער גרופע „על-המשמר" און מיט דער ערקלערונג, וואס דיזעלבע גרופע האט פערעפענטליכט אין דער פרעסע נאך דער לעצטער זיצונג פון פארטיי-ראט, מעלדעט דער סעקרעטאריאט פון צ. ק. פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען פאלגענדעס:

ערשטענס וואס אנבעלאנגט דער ציפער (425) „רעגיסטרירטע מיטגלידער" — בעציהט עס זיך נאר צו דער צאהל מיטגלידער, וועלכע האבען ארויסגעקומען ביז איצט לעגיטימאציעס פון דער צענטראלע און האט נישט קיין שייכות צו דער צאהל ציוניסטען אין געוו. קאנגרעס-פוילען און אויף די קרעסי. די גרעסטע צאהל ציוניסטען בעזיצן נאך נישט די מיטגלידס-קארטען פון דער צענטראלע. די מיטגלידער-רעגיסטראציע וועלכע ווערט איצט געפיהרט, איז פערבונדען מיט א רייהע פארמאליטעטען, ווערט אדורכגעפיהרט דורכ'ן סעקרעטאריאט פון צ. ק. אויפ'ן יסוד פון די בע-שלוסען פון לעצטען ציוניסטישען לאנדעס-צוזאמענפאהר.

עס איז אויך נישט ריכטיג די בעהויפטונג, אז דער פארטיי-ראט האט נישט צוגעלאזען צום אבשטימען די פארשלאגען וועגען דער נאציאנאלער פאליטיק. ריכטיג איז, דאגעגען, אז די קאמיסיע פון פיר, וועלכע האט בעקומען די אויפגאבע צו פעראיינהייטליכען די פאליטישע רעזאלוציעס, איז געוועהלט געווארען מיט'ן הסכם פון ביידע צדדים און האט נישט ארויסגערופען מצד „על-המשמר" קיין שום רעאנירונג. די אינצופרידענהייט צוליב'ן אננעהמען דעם בעשלוס איז געקומען צום אויסדרוק ערשט 5 טעג נאכ'ן שליסען די זיצונג פון פארטיי-ראט.

עס איז נישט ריכטיג, אז די רשימה פון די געוועהלטע פערטרעטער פון די מיטגלידער פון פארטיי-ראט איז פערלוירען געגאנגען אין סעקרעטאריאט פון צ. ק., ווייל אזא רשימה האט בכלל קיינמאל נישט עקזיסטירט. לויט דעם אבמאך, וואס איז געשלאסען געווארען צווישען די גרופען („עת לבנות" און „על-המשמר") אויפ'ן לעצטען לאנדעס-צוזאמענפאהר, איז יעדע גרופע בערעכטיגט צו בעשטימען פאר יעדער זיצונג פון פארטיי-ראט די רשימה פון איהרע פערטרעטער פון די מיטגלידער פון פארטיי-ראט די רשימה פון איהרע פערטרעטער פון די מיטגלידער פון די פארטיי-ראט (כדי יעדע גרופע זאל בלייבען אין בעזיץ פון דער איהר ענטשפרעכענדער צאהל, לויט'ן שליסעל פונ'ם לאנדעס-צוזאמענפאהר, בעטייליגטע אינ'ם פארטיי-ראט) און אזעלכע רשימות זענען אויך פאר דער לעצטער זיצונג פון פארטיי-ראט אריינגעטראגען געווארען אין סעקרעטאריאט פון צ. ק. דורך „עת לבנות" און „על-המשמר"

עס איז אויך נישט ריכטיג, אז די גרופע „על-המשמר" האט פערלאזען די זיצונג פון פארטיי-ראט נאך א געוויסער ערקלערונג. ריכטיג איז, אז די פערטרעטער פון דער גרופע און פארטיי-ראט האבען פערלאזען די זיצונג, ארויסגעהענדיג איינער נאכ'ן אנדערן, אהן שום ערקלערונג.

קלויזעלעם

— און —

זאבעזפלעטשעניעס

אויף וועכסלען

בעזארגט שנעל דאס רעכטס-קאנסולטאנטען-ביורא

„ארגוס", 36 זיכאדניא 36

פראנט, פארטער.

ZEGAREK

ZENITH

TO SZCZYT PRECYZJI

לאדזער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר נעמט־אן פון 6 ביז 7 אין אָוונט.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט

Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16 :אדרעס

טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57. אדמיניסטראציע 47.

דער אלט-נייער פזמון
אין דער בודזשעט-קאמיסיע

די בודזשעט-קאמיסיע איז ווידער צוגעטרעטען צו איהר ארבייט. דאסמאל צום וויכטיגסטען מלוכה-רעסארט — צום פינאנץ-מיניסטעריום.

אומזיסט, וואו די געזעלשאפט האט די מעגליכקייט זיך ארויסצוזאגען איבער אלגעמיינע מלוכה'שע ענינים, קאנצענטרירט זיך דער אינערליכער פאליטישער קאמף מיט'ן רעגירונגס-פראגראם און מיט איהרע אויפטוען ארום דעם בודזשעט פון פינאנץ-מיניסטעריום. די רעגירונג שטעלט דא ארויס איהרע בעסטע כחות, צו פערטיידי-גען איהר שטעלונג. דער בירגער געפינט דא דאס ארט, אויסצורעכענען דעם גאנ-צען צעטעל טוולות, וואס ווערען קענען איהם בעגאנגען, סיי אויפ'ן סאציאל פאָ-ליטישען, סיי אויפ'ן עקאנאמישען געביט. דא ווערט צום ערשטען מאל ארויסגע-בראכט אין דער עפענטליכקייט דאס פולע בילד פון דער געגענזייטיגער בעציהונג צווישען דער רעגירונג און דער געזעלשאפטליכער מיינונג.

דער בירגער האלט אויס די מלוכה, א טייל פון זיין ארבייט שענקט ער איהר אוועק, כדי זי זאל זיין ביכולת צו שטיצען די אלגעמיינע בעדערפעניששען, בעזונדער צאהלט ער פאר יעדער זאך, וואס די מלוכה לייסטעט פאר'ן בירגער, וויל ער מאקי וויסען, אויף וועלכע צוועקען עס ווערען אויסגעגעבען זיינע שווער-פערהארעוועטע גראשענס, צי געניסען פון זיי אין א גלייכער מאס אלע געזעל-שאפטליכע טיילען, אדער צי עס זענען פאראן אזעלכע, וואס צאהלען אומגעניג-סטענס און פאדערען פאר זיך אממעהרסטען.

ביי אונז איז אנדערש. אז עס קומט צו א דעבאטע אין דער פינאנץ-פראגע, ווערט גערעדט נאר וועגען די שטייערן. צום טויזענדסטען מאל ווערט איבער-געחזר'ט איין און די זעלבע טענה. די בעלי-מלאכה'סע שטאט פאדערט צו פערקלע-נערען איהר לאסט, זי זאל נישט דערדריקט ווערען, און די רעגירונג וויל פאר יעדען פרייז איינהאלטען די ביז-איצטיגע הכנסות.

איינער בעוואלדעווע: היתכן, וואו איז יושר, אז א האלבער מיליאן מענשען זאל צאהלען צעהן מאל אזויפיל, וויפיל א פערציג מאל גרעסערע גרופע מענשען? עס זעהט, אין די פעראייניגטע שטאטען בליהט די ווירטשאפט. פארוואס? ווייל אלע שטייערן צוזאמען בעטרעפען דארט נישט מעהר ווי א $1/2$ פראצענט. ביי אונז בעלאסטעט בלויז דער אומזאץ-שטייער יעדען ארטיקעל מיט $6\,1/2$ פראצענט (אפי-ציעלע פעסטשטעלונג פון דער אנקעטע-קאמיסיע אין דער טעקסטיל-בראנזשע), טייל ארטיקלען מיט 10—15 און אפילו 19 %, ווי איינער האט פרישט פעסטגעשטעלט אין דער ווארשעווער האנדעלס-קאמער.

ווי תמיד, קומט די רעגירונג מיט איהר טענה — אזוי פאדערט דער גלייכ-געוויכט פון בודזשעט, דער גלייכגעוויכט פון דער וואלוטע. לכשיהיה, אז עס וועלען זיך איינהויבען שיטען רענדלעך פון הימעל, וועלען מיר די שטייערן פערקלע-נערן. מעז טאר זיך נישט איילען, אלץ דארף זיין דורכגעטראכט און סיסטעמא-טיש אריינגעפיהרט אין לעבען. אלא נישט, קאן קומען צו א צוזאמענברוך — די רעגירונג וועט נישט נישט האבען מיט וואס צו דעקען די הוצאות. וועט זי דאן מוזען לויפען אין גאנג די דרוק-מאשין, דאס געלד וועט פערלירען זיין ווערט, די וואלוטע וועט צוזאמענברעכען און מיט איהם די מלוכה און דו אויך — נארישער בירגער...

דו זייער, דער פשוט'ער בשר ודם, דער שטייער-צאהלער מיט זיין קליינעם שכל, פערשטעהסט עס נישט, צו וואס רעדן וועגען דעם, אז די רעגירונג וועט נישט האבען אויף הוצאות הבית, אז מען קאן דאך פשוט'ער טון — פערקלענערען די אויסגאבען עד לשעה, ביז א בעסערער צייט, ממילא וועט מען נישט דארפען ברענ-נען צו פיל אינפלאציעס, וועט די וואלוטע בלייבען געזונד און סטאבילירט, דאס וועט זיך ביילעכווייז רוקען פאראויס, דער בירגער וועט אפשפארען א פאר גרא-שען, סיי ברייטערען און שעהנער מאכען זיין פריוואטע ווירטשאפט. און מיט איהר די אלגעמיינע מלוכה'שע עקאנאמישע פאזיציע, ביי דעם פערמעגען, ביי די הכנסות.

קוים זיבער ווערט פריהער פאר אלעם געזארגט פאר דער מלוכה, און אויף דעם בירגער קוקט מען זיך גארנישט אום ווערט די מלוכה אלץ רייכער, איהרע געלד-אוצרות, וואס ב'האט אויסגעקוועטשט ביים בירגער וואקסען, די וואלוטע שטעהט שטאל אין אייזען, אבער אין דער זעלבער צייט ווערט דער בירגער אלץ ארימער, און לסוף פאלט ער דער מלוכה צו לאסט. פריהער איז ער געווען שטייער-צאהלער איצט איז ער שטייער-מאהנער.

פערצאלען. מיר פערשטעהען נישט איינער דעם אנדערען. צוויי בעזונדערע פלייצעס זענען עס איינע פון א רעגירונג, די צווייטע פון א בירגער.

מיר, אלס בשר-ודם'דיגע בירגער, קאנען פאקטיש נישט משיג זיין, ווי איז עס מעגליך, אז אין דערזעלבער צייט, ווען די רעגירונג האט אריינגעטראגען א פראיעקט צו פארגרעסערן דעם אומזאץ-שטייער, קומט דער עקזעקוטאר און מאהנט איין דעם שטייער מיט א זעקאנד-צושלאג?! נישט בחנם האט דעפ. דיאמאנד צניעות'דיג ערקלערט אין דער פאלעמיק מיט'ן פינאנץ-מיניסטער לא ידעתי, איך האב נישט קיין פארלאמענטארישען אויסדרוק פאר אזא מין בעציהונג.

מאנ. ש. בוני.

איינזייטיגע שטעלונג
פון דער פאלעסטינער רעגירונג צו די יודען

פון לויטענאנט דזש. מ. קענוואירטי, דעפוטאט פון ענגל. פארלאמענט

II.

א צווייטער ביישפיל איז דער פאקט ווי אזוי מען האט לעצטענס בעהאנדעלט וולאדימיר זשאבאטינסקי, דעם פיהרער פון די רעוויזיאניסטען, וועלכער האט געטון אויסגעצייכענטע ארבייט אין דער צייט פון דער מלחמה אין די רייהען פון דער ענגלישער ארמעע. פריהער פון אלע זאכען האט מען איהם ענט-זאגט די ערלויבעניש אריינצוקומען גאר אין גאנצען אין לאנד. ווען זיינע פריינד האבען אויסגעאיבט אן'איינפלוס אויף דער רעגירונג אין לאנדאן אין פון לאנ-דאן איז געשיקט געווארען טעלעגראפיש אן'אינסטרוקציע צו דער פאלעסטינער רעגירונג, אז זי זאל ערלויבען זשאבא-טינסקי'ן אריינצוקומען אין דעם לאנד פאר וועלכען ער האט איינגעשטעלט זיין לעבען צו געווינען עס פאר זיינע ברידער. ווען זשאבאטינסקי איז אנגע-קומען קיין פאלעסטינא האט מען גענוי אונטערזוכט זיין באגאזש. ווען דעפוטאט וועדזשוואוד האט געמאכט אן'אנפראגע וועגען דעם אין ענגלישען פארלאמענט, האט דער ענגלישער קאלאניאל-מיניסטער דערויף געגעבען דעם געהעריגען ענטפער, אז ער ווייסט נישט פון דעם דאזיגען פאל, און, אז ער וועט אנפרע-גען קיין ירושלים פאר אינפארמאציע. עס איז פאראן א געוויסע מאס הומאר אין דעם דאזיגען אינצידענט, אויב מיין אינפארמאציע איז א ריכטיגע. די איינ-ציגע דאקומענטען פון פאליטישער וויכ-טיגקייט, וואס מען האט געפונען בעת רען אין זשאבאטינסקי'ס באגאזש זענען גע-ווען פריינדליכע בריף פון דעם קאלא-ניאל-מיניסטער גופא און פון קאלאניאל-וועדזשוואוד.

די ארבייט פון אויפבויען דעם האפען אין חיפה דארף זיך איינציכען אנפאנ-גען. די אויסגאבען וועלען בעדעקט ווע-רען דורך א הלואה. וואס ווערט געשאפען דורך דער פאלעסטינער רעגירונג. נאטירליך וועט דער האפען געבויט ווע-רען מיט פאלעסטינער פאנדען. צוליב דער אלגעמיינער עקאנאמישער שלעכ-טער לאגע איז פאראן א געוויסע צאהל ארבייטסלאזע אין פאלעסטינא צווישען די יודען און אראבער. די קאנטראקטא-רען, וואס נעמען זיך אונטער צו בויען דעם האפען וועלען גלייך געדארפט אויפגעפאדערט ווערען אנצושטעלען לא-קאלע ארבייטער. מען מעג אפילו הא-פען, אז די דאזיגע פאדערונג וועט נאך איצט געמאכט ווערען, אבער לכתחילה איז ערלויבט געווארען די קאנטראקטא-רען צו אימפארטירען ביליגע ארבייטער פון עגיפטען, וואס דאס וואלט בעדייטען א קלאפ פאר די לאקאלע ארבייטער. יאה-רען לאנג האט מען קלאנגען געהערט די קאנטראקטארען, וואס פעררייכטען די וועגען אין פאלעסטינא, אז זיי האנדלען שיקאנירענד געגען יודישע ארבייטער.

די סאמע ערנסטע בעשולדיגונג, וואס קען געמאכט ווערען געגען דער ענגלי-שער רעגירונג איז איהר נאכלעסיגע שטעלונג געגען די ציוניסטען בנוגע דער פראגע פון אפגעבען זיי די קרוין לאנד, און בעזונדערס די ערד אין בייזאן, דער גרויסער שטח ערד אין בייזאן. וואס איך האב אליין מיט מיינע אויגען געזעהן, געפינט זיך אין דעם אבסאלוטען רשות פון ענגלאנד און איז אין אלע הינזיכטען צוגעפאסט פאר ציוניסטישער קאלאניזאציע. דער פערטער ארטיקעל פון פאלעסטינער מאנדאט זאגט, אז די פאלעסטינער אד-מיניסטראציע זאל ערמוטיגען יודישע קאלאניזאציע אויף רעגירונגס-ערד און אויף לאנד, וואס מען דארף נישט פאר געזעלשאפטליכע צוועקען. אבער דער-ווייל זיצען אויף דעם דאזיגען לאנד בלויז א צאהל בעדואינער, וואס טוען זעהר ווייניג אויף פאר דער ערד, און נוצען דעם דאזיגען וואונדערבארען שטח לאנד בלויז צו פאשען זייערע ציגען. זיי האבען אויך ביז איצט נישט בע-צאהלט קיין שום רענט און זעהר ווינ-ציג שטייער. די רעגירונג האט געקרא-גען אן'אנגעבאט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, אז זי זאל אוועקגעבען דאס דאזיגע לאנד, אבער לויט ווי איך ווייס איז נאך דער דאזיגער ענין נישט ערלעדיגט געווארען צופרידענשטעלענד שוין צעהן יאהר צייט.

צום גליק ווערט די לאגע בעסער, אז געוויסע בעאמטע אין פאלעסטינא היבען אן'אנטי-סעמיטישן פאראורטייל געגען יודען, קען קיינער נישט לייקענען, אבער די רעגירונג אין לאנדאן וועט נישט דאס מורה צו זיין עפענטליך. די

(ענדע זעהט זייט 4)

דער „הייראטס-קאנצערט"
אן'אונגעוועהנליכער סקאנדאל אין בערלין

(פון אונזער בערלינער קארעספאנדענט) — א. בירענצווייג

בערלין האט ווידער א סענסאציע, מיט וועלכער די גאנצע דייטשע פרעסע איז פול. ווייל עפעס אזעלכעס האט נאך נישט פאסירט אין ערגיץ, און דער פאקט גופא איז זעהר כאראקטעריס-טיש.

געשעהן איז עס פרייטאג אָוונד אין זאל פון „פילהארמאניע" אין בערלין. עס איז דארט פארגעקומען א קאנצערט פון דער וויענער קאמפאזיטארין און דירינענטין פרוי ליזע מאריע מייער.

גלייך ווי דער קאנצערט האט זיך אנגעהויבען, האט מען בעמערקט א שטארקע בעאונרוהיגונג צווישען פובלי-קום, בעזונדערס צווישען די בעזוכער, וואס זענען געזעסען אין די ערשטע רייהען. וואס לענגער דער קאנצערט האט זיך אנגעהאלטען, אלץ גרעסער איז געווארען דער טומעל צווישען עולם, ביז עס איז געקומען צו א סקאנדאל. איניגע הונדערט יונגעלייט האבען ארומ-גערינגעלט די דירינענטין און אנגענו-מען לגבי איהר א דראהענדע האלטונג. אינצווישען האט זיך איינער פון די דאזיגע יונגעלייט ארויפגעכאפט אויף א שטוהל און געהאלטען א שארפע רעדע געגען די קינסטלערין.

ער האט דערצעהלט, אז מ'האט זיי אריינגענארט אויפ'ן קאנצערט דורך א שפיצעל, און זיי זענען חושד די פרוי מייער, אז דאס איז איהר'ס א שטיקעל מלאכה.

יעדער פון אונז — האט ערקלערט דער רעדנער — האט געלייענט אין א בערלינער צייטונג אזא חתונה-אנאנס פון א יונגער און רייכער אלמנה, וועל-כע זוכט א לעבענס-בעגלייטער:

> **א וויענערין,**
> אינטעליגענט, יונג, שעהן, מיט א זעהר גוטער קינדער-שטוב, אן'אלמנה נאך א בערלינער גרויס-אינדוסטריעלער, מיט א שעהנער אייגענער בערלינער היים, פינאנציעל פולשטענדיג געזיכערט און גענצליך אומאפ-הענגיג, זוכט, צוליב דער מיד-קייט פון זיך-אליין, די בעקאנט-שאפט פון א ליבען און גוטען קאמעראד, רעליגיע און פער-מעגען איז א נעבען-זאך. הויפט-בעדינג — א גוט הארץ. נישט-אנאנימע אפערטען אונטער ב. פ. 4501, שערל הויז.

וועלענדיג חתונה: דער מאן פון דער דאזיגער רייכער און שעהנער אלמנה, האט יעדער פון אונז צוגעשיקט אני-אפערטע אויפ'ן אנגעוויזענעם אדרעס. איך, אזוי גוט ווי אלע אנדערע, וואס האבען זיך דא פערזאמעלט, האב בעקו-מען אויף דער צעטעל א שעהנעם בריוו-לע, מיט א מיטיילונג, אז די צעטעל איז „איהר" געפעלען געווארען, און זי לעגט פאר צו קומען פרייטאג אוונט אין „פילהארמאניע" אויפ'ן קאנצערט פון פרוי מייער, וואו מיר וועלען זיך בעקענען. זי האט אנגעגעבען אין בריף א סימן, אז זי וועט זיצען אין די ערש-טע רייהען און טראגען א רויטע רויז. איך האב צו דעם צוועק געקויפט א טייערען בילעט און געקומען בעקענען די בחור'טע. דא האב איך זיך אבער איבערצייגט, אז נאך 2 הונדערט יונגעלייט האבען בעקומען אזעלכע בריף, און אז מיר זענען געפאלען א קרבן פון שפי-צעל, נישט אנדערש, אז די פרוי מייער האט אפגעטון דאס שפיצעל, כדי זיך צו פערזיכערן מיט א פובליקום אויפ'ן קאנצערט...

נאך דער דאזיגער רעדע איז דער טומעל פון די דערנארטע יונגעלייט, וועלכע האבען אויסגעגעבען זייער לעצ-טע פאר מארק אויף די טייערע בילע-טען, געווארען נאך שטארקער, און דער קאנצערט האט געמוזט איבערגעריסען ווערען.

פרוי מייער האט אפילו נאך געפרובט דיריגירען, אבער אין מיטען שפילען איז זי געפאלען אין חלשות און מ'האט זי געמוזט ארויסטראגען פון דער טרי-בונע. די גאנצע רעשט יונגעלייט די „קאנדידאטען" אויף דער יונגער אלמנה, זע-נען דורך דער פאליצי ארויסגעפיהרט געווארען אין די נאהנטע [illegible], וואו עס איז [illegible] דעם גאנצען ענין צונויפגעשטעלט געווארען א פראטאקאל.

פרוי מייער איז פאר עטליכע טעג קראנק געווארען, און גאנץ בערלין האט א סך צו רעדען.

די פאליצי שלאפט אבער אויך נישט. זי האט אונטערגענומען אן'ענערגישע אויספארשונג, צו דערגרונטען ווער עס איז דער אויפגעבער פון אנאנס, און דער מחבר פון די פאר הונדערט בריוולעך, וואס האבען אריינגענארט די יונגעלייט אויפ'ן „הייראטס-קאנצערט" אין „פיל-הארמאניע".

* * *

לויט די לעצטע ידיעות, איז דער פא-ליצי שוין געלונגען צו דערגעהן, ווער עס איז דער מחבר פון הייראטס-אנאנס, וואס האט אריינגענארט איניגע הונדערט יונגעלייט אויפ'ן קאנצערט.

דער אנאנס-אויפגעבער איז נישט קיין אנדערער, ווי דער מאן פון דער דירי-גענטין פרוי מייער, ער האט זיך מודה געווען, אז אהן דעם וויסען פון דער פרוי האט ער געשטעלט דעם אנאנס כדי אזוי ארום צו זיכערן דעם מא-טעריעלען ערפאלג פון קאנצערט. ער האט איצט בעצאהלט די גאנצע הכנסה פון קאנצערט ביי דער פאליצי, כדי צו-ריק צוצאהלען די אלע יונגעלייט, וואס האבען געקויפט בילעטען נישט צוליב קאנצערט נאר צוליב דעם אנאנס פון דער רייכער „הייראטס-קאנדידאטין"...

אבאנירט
פון 15. יאנואר 1929 דאס
„לאדזער טאגעבלאט".

גראף טיסא האט ארגאניזירט דעם מארד אין סאראיעוואָ
צוליב וועלכען עס האט אויסגעבראכען דער וועלט-קריג

א סענסאציאנעלער וועלט-היסטארישער דאקומענט, וואס איז ערשט גע-פונען געווארען אין געהיימען ארכיוו פון קייזערליכען הויף אין וויען.

ווער געדענקט נישט יענעם שרעקלי-כען זונטאג זומער 1914, ווען עס האט זיך פונאנדערגעטראגען איבער דער וועלט די ידיעה וועגען דער ערמארדונג פון טראנספאלגער-פאר אין סאראיעוואָ?

יעדער האט געפיהלט, אז עס איז געשעהן א זאך, וואס מוז ארויסרופען א וועלט-שטורם. מען האט געזוכט די שולדיגע און מען האט זיי באלד געפי-נען. דער סערבישער סטודענט פרינצ-יפ, איינער פון די אויספיהרער פון אטענטאט איז אריינגעזעצט געווארען אין תפיסה, וואו ער האט בעקומען א לונ-גען-קראנקהייט און איז דאן געשטאר-בען פון א אויסצעהרונג.

אין די געהיימע ארכיוון פון וויענער האבסבורגער הויף, וואס זענען ערשט לעצטענס געעפענט געווארען פאר גע-שיכטס-פארשונג, האט מען צווישען אנ-דערע געפונען א דאקומענט, וואס בע-וויזט גאנץ קלאר און אומצווייפעלהאפטיג ווער עס איז געווען דער אייגענטליכער ארגאניזאטאר פון מארד אין סאראיעוואָ:

געווען איז דאס נישט קיין אנדע-רער נור

דער אונגארישער פרעמיער גראף טיסא.

דער דאקומענט, וועגען וועלכען מיר רעדען, איז געפונען געווארען שוין נאָכ'ן טויט פון קייזער פראנץ יאזעף. אויך פאר קייזער קארל האט מען איהם געהאלטען בסוד. מען האט מורא געהאט אז די אויסדעקונג פון דאקומענט, וואס קאמפראמיטירט טיסא בעת דער וועלט-מלחמה, וועט געקענט אויפרייסען די גאנצע האבסבורגער מאנארכיע.

דער ארימער סערבישער סטודענט פרינציפ איז בלויז געווען א ווערקצייג אין די הענד פון א באנדע און איז אין די פינסטערע תפיסה-קאמערען גע-שטארבען פון א אויסצעהרונג. דער הויפט-פערברעכער און אייגענטליכער מערדער טיסא, האט געלעבט אין וואויל-טאג און האט געפיהרט דאס רעדעל אין דעם עסטרייכיש-אונגארישער מא-נארכיע.

לאמיר איצט צוגעהן צום עצם פון ענין:

דרום-סלאווישער פאליטיקער דערצעהלט פון חדר.

באלד נאך די קרוינונג-פייערונגען פון קייזער קארל אין בודאפעסט—דער-צעהלט אין זיינע מעמוארען דער גע-וועזענער קאבינעט-שעף פון קייזער קארל פאלצער-האָדיץ — האט מיך בע-זוכט א דרום-סלאווישער פאליטיקער, כדי מיר איבערצוגעבען א סענסאציא-נעלע ידיעה. ביי דער אקופאציע פון סערביען דורך דער ארמעע פון גענע-ראל מאקענזען, האט די עסטרייכישע מיליטער-פערוואלטונג געפונען דאקומענ-טען פון דער „נאראָדנא אָדבראנא" אין בעלגראד, דורך וועלכע עס זענען שטארק קאמפראמיטירט געווארען די פאליטישע פריינד פון גראף טיסא.

צו דער זעלבער צייט האט מען אויך געפונען א בריף צו דעם סערבישען מיניסטער-פרעזידענט פאשיטש, מיט א לאנגע ליסטע פון אונגארישע קאנפי-דענטען, וואס האבען געגעבען ידיעות און אנגעפיהרט שפיאנאזש לטובת דער סערבישער רעגירונג. אויף דער דאָזי-גער קאנפידענטען-ליסטע געפינען זיך די נעמען פון גראף טיסא'ס פערזענליכע פריינד ווי פראפ. שורמין, באראן סקער-לעטס, באראן ראַיאצעט און א ריי אנדערע.

טיסא'ס פריינד אלס שפיאנען.

אלע פריינד פון גראף טיסא האבען געפיהרט שפיאנאזש לטובת סערביען און זיי האבען אונטערשטיצט מיט געלד די פערזאנען, וואס זענען געווען פערווי-קעלט אין אטענטאט פון סאראיעוואָ.

פראפ. שורמין איז פון דער עסטרייכי-שער פאליציי ארעסטירט געווארען צוזאמען אויף דער אינטערווענץ פון טיסא האט מען איהם ארויסגעלאזען פון תפיסה.

איך האב אין דער ערשטער מינוט אויף די סענסאציאנעלע מיטיילונגען געענטפערט—דערצעהלט גראף פאלצער-האדיץ—ווער ווייסט צי די דאקומענטען זענען נישט געפעלשט. באלד אבער האט אבער דער דרום-סלאווישער פאליטיקער אויפגעוויזען, אז דאס איז נישט איין דאקומענט, נור דאס איז א גאנצע

סעריע קאמפראמיטירענדע דאקומענטען

און כתבי-ידן, וואס ענטהאלטען אויטענ-טישע אונטערשריפטען, אז אין זייער אמת קאן מען גאר נישט צווייפלען.

אין מערץ 1917 האט א אונגארישער דעפוטאט געפרובט די דאזיגע מעשה, פון וועלכער ער האט בלויז געהערט מאנכע פרטים, אויפריהרען אין בודא-פעסטער פארלאמענט.

אויף דער דאזיגע אינטערפעלאציע האט גראף טיסא אין פארלאמענט אויף א געהיים-זיצונג נישט געקענט געבען קיין שום אויפקלערונג. ער האט נור מודיע געווען, אז ער וועט זיך פרובען דערמאנען אין דער גאנצער זאך. דער רעזולטאט איז געווען, אז טיסא האט מעהר נישט צוזאמענגערופען דעם אונ-גארישען פארלאמענט און ער האט אזוי ארום נישט געהאט מעהר נויטיג זיך אין דער זאך נאך צו דערמאנען. טיסא האט דורך דראהונגען פערשטאנען צו ווירקען, אז די דערמאהנטע אינטער-פעלאציע זאל מחוץ דעם אונגארישען פארלאמענט קיינעם מעהר נישט בעקאנט ווערען און אפילו פאר דעם קייזער איז עס געבליבען א סוד.

דער וויענער פובליציסט לעאפאלד מאנדעל האט אין א ארטיקעל-סעריע

(ענדע זעה 6 זייט)

א יוד—מיטגליד פון רעפאראציאנס-קאנפערענץ.

בערלין. (יט"א) דער מיטגליד פון באנקהויז מ. מ. ווארבורג אין האמבורג דר. קארל מעלכיאר איז בעשטימט גע-ווארען אלס איינער פון די צוויי שטעל-פערטרעטער פון די דייטשע זאכפער-שטענדיגע צו דער פארשטעהענדער רעפאראציאנס-קאנפערענץ. לכתחלה האט דר. מעלכיאר געזאלט, צוזאמען מיט'ן פרעזידענט פון דער דייטשער רייכס-באנק האלמאר שאכט, בעשטימט ווערען אלס איינער פון די צוויי הויפט-זאכ-פערשטענדיגע. דאס איז אבער נישט געשעהן צוליב דעם פראטעסט פון די דייטשע אינדוסטריע-קרייזען, וואס ביידע עקספערטען זאלען פארשטעהער פון באנק-וועזען.

די דייטשע פרעסע דריקט אויס איהר בעדויערן, וואס אזא מאן, ווי דר. מעל-כיאר, איינער פון די בעסטע ווירטשאפטס-קענער, איז ארויסגערוקט געווארען אויפ'ן צווייטען ארט אין דער דעלע-גאציע. גלייכצייטיג שרייבט אבער די פרעסע אונטער די שטעלונג פון דר. מעלכיאר, וועלכער האט פון דער נא-מינאציע נישט געמאכט קיין פערזענליכע פראגע, נאר זיך לאיאל געשטעלט צו דער מלוכה דינסט.

דר. מעלכיאר איז געווען מיטגליד פון דער דייטשער פרידענס-דעלעגאציע אין ווערסאל אין 1919. אין 1921 איז ער געווען ראטגעבער פון דער דייטשער דעלעגאציע אויף דער לאנדאנער קאנ-פערענץ.

ווען איהר געהט איבער די גאס,
קוקט מיט אפענע אויגען: איהר קענט בלייבען
אן'אייביגער קאליקע, אדער גאר געפינען דעם טויט.
היט זיך. מען זאל אייך נישט איבערפאהרען.

לאדזער כראניק.

היינט לעצטער טערמין פון איינצאלען אומזאץ-שטייער

(§) היינט פליסט אפ דער ענדגילטי-גער טערמין פון איינצאהלען די קאנטא פון אומזאץ-שטייער פאר'ן 4. קווארטאל פון 1928 און עס הויבט זיך אן דער 14-טעגיגער הנחה-טערמין, וואס ענדיגט זיך דעם 29. ד. ח. נאך דעם דאזיגען טער-מין וועט מען שוין מוזען בעצאהלען פרא-צענטען פאר אפשלעפען.

סאוויעטישע סוחרים קומען היינט קיין לאדז

(וו) נעכטען איז אין לאדז דערהאל-טען געווארען א בריף, אז די פארשטע-הער פון סאוויעטישען „צענטרא-סאיוז" קומען היינט קיין לאדז, וועגען מאכען גרעסערע טעקסטיל-קניות.

נאכט-דיזשורנע אין די אפטייקען.

היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטעקן: מ. עפשטיין, פעטריקאווער 225; מ. גארמאנ'ס-יעווסקי, פעטריקאווער 95; מ. יאנעלפלום, צוגעל גאס 12; גארפיין, וואלבארניא 54; י. סאפראנאווסקי, נאווא-מיעיסקא 15.

זיך פערגיפטעט מיט גאז

(§) מיט אייניגע טעג צוריק איז גע-קומען פון דער פראווינץ קיין לאדז די 26 יעהריגע סטאניסלאווא בארקא, וואס האט זיך פערדינגען אלס דינסט ביי אברהם פרענקעל אויף קאנסטאנטינער 38. זונטאג פריה איז די פרוי פר-נקעל געווארען אויפאלענד, וואס די דינסט שלאפט אזוי לאנג זי האט גע-עפענט די טיר פון קיך און צו איהר האט א שלאג געטון אין פנים דער כח פון גאז. אין בעט איז געלעגען אהן זכרון פון לעבען די דינסט...

דער ארויסגערופענער פאגאטאוויע-ראקטאר האט פעסטגעשטעלט דעם טויט דורך זעלבסטמארד.

וועקסעל-פעלשער אויסגענארט דיסקאנטא ביי הויז-בעזיצער

זיי זענען פער'משפט געווארען צו עטליכע יאהר תפיסה

(§) אין אפריל 1928 איז צום הויז-ווירט פון זיעלאנא 15 און באלוט מעט-פיל גראבאווסקי געקומען עפעס א פאר-שוין, וואס האט געבעטען בארגען איהם 200 זל. געגען א וועקסעל אויף 300 זל. אויסגעשטעלט דורך לודוויג מארטשעווס-קי פון דרעווגאווסקא 1 און דעם הויז-ווירט פון יענעם הויז. גראבאווסקי איז איינ-געגאנגען אויף דער טראנזאקציע און אויסגעצאהלט דעם אונבעקאנטען פאר-שוין די 200 זל. מיט א וואך שפעטער איז צו גראבאווסקי געקומען עפעס א אנ'אנדערער פארשוין, וואס האט זיך בערופען אויפ'ן ערשטען און געגעבען א וועקסעל אויף 100 זל. אויסגעשטעלט דורך דער הויז-בעזיצערין פון זשגאוו-סקא 1 יארווינא האיניאק. גראבאווסקי האט דעם וועקסעל צוגענומען און גע-געבען פאר איהם 60 זל.

אונאפהענגיג פון דער דאזיגער טראנ-זאקציע האט אין יולי פון דעמזעלבען יאהר זיך געיאוועט צום הויז-ווירט פון ווידאק 12 וואימשער דערבוצקי עפעס א פארשוין, וואס האט אויף א 200-ער וועק-סעל אויסגעשטעלט דורכ'ן הויז-ווירט פון פיאסקאווסקי 21 בעקומען 100 זל.

צום טערמין, וואס איז פון די אלע וועקסלען געווען איינער און דערזעלבער זענען די וועקסלען נישט אויסגעקויפט געווארען און עס האט זיך ארויסגע-שטעלט, אז די אונטערשריפטען זענען פאלשע. די געליטענע האבען וועגען דעם געמאלדען אין אויספארשונגס-אמט. נאך לאנגע זוכענישען איז דעם אויספאר-שונגס-אמט געלונגען צו פאקען דעם 48-יעהריגען סטעפאן קארסקי פון אלעק-סאנדערער גאס 22, וואס האט זיך מודה געווען און דער שולד און האט אויך אויסגעגעבען זיין שותף דעם 31-יעהרי-גען זיגמונט יאבלאנסקי. ניבטען זענען בוידע וועקסעל-פעלשער געשטאנען פארן קרייז-געריכט. בעת דער געריכטס-פער-האנדלונג האט קארסקי ערקלערט, אז די וועקסלען האט אויסגעשטעלט יאבלאנ-סקי, דאנעגען ער האט בלויז פערשפרייט. דאגעגען האט דער צווייטער אנגעקלאגטער יאבלאנסקי ארויפגעווארפען די הויפט-שולד אויף קארסקי'ן.

אין רעזולטאט איז יאבלאנסקי פער-משפט געווארען אויף 1 יאהר און קאר-סקי אויף אנדערהאלבען יאהר אויסבע-סערונגס-הויז.

פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

היינט דינסטאג, 8 א זייגער אווענד קומט פאר אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (צעגעלניאנא 4)

א פארלעזונג פון ה' יוסף זאנדער (אין דער פוי-לישער שפראך)

אויף ד. ט. „פון בערלינער קאנגרעס ביז דער וועלט-מלחמה" (1878—1914)

איינגאנג פריי!

אומזיסטע מעדיצינישע הילף אין די שטעטישע אמבולאטאריעס

(וו) אויף דער לעצטער זיצונג פון מאגיסטראט איז בעשלאסען געווארען צו געבען אין די שטעטישע אמבולאטאריעס אומזיסטע מעדיצינישע הילף און מע-דיצינען דער ארימער בעפעלקערונג. אין ערשטער ריהע קומען ארבייטסלאזע מיט רעגיסטראציע-קארטען, פערזאנען מיט ארימקייטס-צייגנישען, וואס האבען קיין רעכט נישט צו געניסען פון דער קראנ-קען-קאסע. די דאזיגע איניציאטיווע וועט איינגעפיהרט ווערען נאכדעם ווי עס וועט בעשטעטיגט ווערען דער שטאטישער בודזשעט.

יודישער טעאטער אין פילהארמאניע זאל — נארוטאוויטש 20 —

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. קאמפאניעץ

מיט'ן אנטייל פון די ליבלינגס-ארטיסטען בארטאסאווא, ראבינאוויטש און די בעקאנטע פרימאדאנא נאדיא קארעני

היינט דינסטאג ד. 15-טען 9 אווענט,

דער שלאגער פון מאריס שווארץ קונסט-טעאטער אין ניו-יארק

די מלחמה פאר גאט

פאלקס-שטיק מיט געזאנג אין 4 אקטען מיט פראלאג.

ספעציעלע מוזיק געשריבען פון ל. זעלמאן רעזשי מ. מאבאראווסקי

1. אקט: די אפיקורסישע זוהמען פון גײסט רב און ראש-ישיבה.
2. אקט: די צושטערטע תנאים. 3. אקט: דער קרבן פאר קידוש השם.
4. אקט: די מלחמה פאר גאט

מארגען מיטוואך 9 אווענט צו פאפולערע פרייזען פון 1 ביז 2.50

צום 21-טען מאל

חלומות פון ליבע

אפערעטע אין 3 אקטען מיט 25 נומערן געזאנג און טענץ פון ליליען רעזשיסירט פון ל. ראבינאוויטש.

אין אלע פיעסען נעמען אנטייל לויט א. ב. פרויען: בעזמאן, בארטאסאווא, מאבאראווסקא, נערה, פידערמאן, קאמפאניעץ. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאבאראווסקי, מאטקאוו, נייהויז, פאלאנסקי, ישראל קאמפאניעץ, ראבינאוויטש, ראקאוו.

אדמיניסט.—מ. ארנוואלד. מוזיקאלישע לייט.: ל. זעלמאן.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער פילהארמאניע.

אנאנס!! אין פארבערייטונג אנאנס!!

דער גאלדענער סאלדאט, צוריק צו מיין פאלק

געכאפט די שווינדלער

וואס האבען אויסגענארט פעקלעך ביי די טרעגערס

די ווארשאווער פייגעל זיצען שוין אין „מקוה"

(§) נאך לאנגער מיה האט נעכטען דער לאדזער פאליציי ענדליך זיך איינ-געגעבען צו ליקווידירען א גנבים-באנ-דע, וואס האט גראסירט אויפ'ן שטח פון דער שטאט. דער אנפיהרער פון דער באנדע איז געווען א סטודענט פון דער יאגעלאנישער אוניווערזיטעט און קרא-קא יוליאן קאהן, וואס האט בשעתו צוגע'גנב'עט ביי זיין פראפעסאר א טעלי-פאר וואס ער האט בעקומען 5 יאהר שווערע תפיסה. די דאזיגע באנדע האט זיך הויפטזעכליך פערנומען מיט אויס-גענארען פעקלעך ביי די טרעגער. די גנבים פלעגען זיך דערביי בענוצען מיט פאלגענדען מיטעל: איינער פון זייער באנדע האט זיך אויסגעשטעלט און א טויער און געווארט אויפ'ן ערשטען בעסטען טרעגער מיט א פעקעל סחורה. דער-זעהענדיג איהם פלעגט דער עלעגאנט-געקליידעטער גנב צו איהם צוגעהן און ערקלערען, אז אט ער ווארט שוין אויף איהם לאנג און מיט א פעסטען מאן חוי-סען ארייננעמען דאס פעקעל און א פון פרוהער אויס צוגעגרייטער שטוב. דעם טרעגער האט מען געגעבען א מנחה יפה און דאס געשעפט איז געווען פער-טיג. אזוי ארום האבען די גנבים אין לאדז געמאכט געוואלדיגע געשעפטען אבער די קרוג געהט אזוי לאנג צום וואַ-סער ביז דאס אויער רייסט זיך אפ... נעכטען איז יוליאן קאן צוזאמען מיט זיינע יוצר משרתים יוסעל שטרינשטיין און אהרן וואיגמאן אלס ווארשאווער פייגעל, וואס זענען שוין מעהרערע מאל בעשטראפט געווען, געכאפט געווארען און זיי זיצען שוין אין „מקום". צוזא-מען מיט זיי איז אויך ארעסטירט גע-ווארען די פאסערקע לאה ראזענבערג פון קילינסקי 18.

לייכטענדע שטיינער אלס מיטעל אויסצונארען געלד

(§) בשעתו איז קיין לאדז געקומען פון נײ-סאנץ א געוויסער יאן פאטשקאוו-סקי, וואס האט זיך גענומען א לוקסוס-קאבינעט און גראנד-האטעל און זיך איינגעמאלדען אלס גענעראל-אינספעק-טאר פון דער פירמע בזשעזשינסקי און קרולעווסקא הוטא. דער פארשוין האט געשוט מיט געלד אויף רעכטס און לינקס און דיר בעליבט געמאכט ביים האטעל-פערסאנאל און מיט דער הילף פון אנאנ-סען און די ארטיגע צייטונגען האט ער אנגעצויגען נאאיווע מענשען און ביי זיי אפגענומען צו 1200 זל. קויציון פאר אני-בערגעבען זיי דעם פערקויף פון זיין פירמע פאר לייכטענדע שטיינער.

די פאליציי האט זיך דערוויסט ווע-גען דעם און זיך אנגעפרעגט ביי דער דערמאנטער פירמע. דא האט זיך ארויס-געשטעלט, אז פאטשקאווסקי האט מיט דער פירמע קיין שייכות נישט. מען האט איהם גענומען אויפ'ן צימבעל און ער האט זיך און אלץ מודה געווען. דער בחור איז ארעסטירט געווארען.

געוועהר וועט מען אפנעמען

(§) דעם 1 יאנואר איז אפגעפלאסען דער טערמין פון אפגעבען א ביטע אויף פערלענגערען די ערלויבניש צו האלטען געוועהר אין שייכות דערמיט מעלדעט די שטאט-סטאראסטווא, אז די וואס וועלען איצט נישט אפגעבען קיין מאטיוו הלמאי זיי האבען נישט אפגעגעבען קיין ביטע אויף א פראלאנגאטע וועט ביי זיי דאס געוועהר אפגענומען ווערען.

איינזייטיגע שטעלונג

(ענדע פון זייט 3)

ציוניסטישע ארגאניזאציע וואקסט אין איהר איינפלוס. וואס ווייטער אלץ ווענ-גער וועלען די אנטיסעמיטען אין דער פאלעסטינער אדמיניסטראציע קענען שטערען די גרויסע און היסטארישע ארבייט פון אויפבויען די יודישע נאצ-יאנאלע היים אין פאלעסטינע. די אגי-טאציע, וואס איז מיט אייניגע יאהר צו-ריק אנגעפיהרט געווארען, אז ענגלאנד זאל אויפגעבען דעם מאנדאט און זאל פערלאזען פאלעסטינע, שטארבט איצט אינגאנצען אפ. א צאהל פון ישנע, וואס האבען געפיהרט די דאזיגע אגיטאציע, האבען זיך מיט דער צייט איבערצייגט אין די גרויסע מעגליכקייטען פון דער צוקונפט, וואס פאלעסטינע האט. עס דארף נעמען מעהר ווי דער פאראור-טייל פון גרויסע בעאמטע צו ענטמוטי-גען דאס יודישע פאלק אין זיין גרוי-סער אונטערנעמונג. די ענגלישע גע-זעלשאפטליכע מיינונג איז פריינדליך צו דער ציוניסטישער ארבייט. די אינצי-דענטען ביים כותל מערבי טארען זיך נישט איבער'חזר'ן. דער „סטאטוס קווא" מוז דארט אפגעהיט ווערען. דער ענגלי-שער קאלאניאל-מיניסטער און זיינע געהילפען פיהלען שוין אליין איצט, אז נישט אלץ איז אין ארדנונג אין גרויסע אפטיילונגען פון דער פאלעסטינער אד-מיניסטראציע, אז א בעסערע שטעלונג דארף גענומען ווערען פאר אלע יודישע פראגען אין פאלעסטינע. („יט"א")

[illegible]

(—) נעכטען איז צום פליה-פלאץ און [illegible] ארויסגעפאהרען א דעלעגאציע פון דער קאמונאלער און מיליטערישער [illegible] צו בעטראכטען דעם שטח פון פליה-פלאץ און שייכות מיט דער אקציע איינצושטעלען א ברייטערע לופט-קאמו-ניקאציע פון לאדז מיט די גרעסערע שטעט אין פוילען, ווי קאטאוויץ, לעמ-בערג, פויזען, ווארשא א. א.

די דעלעגאציע האט איינגעפונען, אז דער פליה-פלאץ דארף פערגרעסערט ווערען. צו דעם צוועק וועט די שטאט אפ[illegible]

נעבען פון אוהרען [illegible] שבתים 12 [illegible]

ווי אזוי געהט [illegible] אריבער די גאס,

קוקט מיט אפענע אויגען; איהר קענט בלייבען אנ'אייביגער קאליקע, אדער גאר געפינען דעם טויט

היט זיך, מען זאל אייך נישט איבערפאהרען!

ניו-יארקער יודיש מעדעל ווערט אנ'איטאליענישע פרינצעסין

איהרע עלטערן שטאמען פון קראקא און איהר מאן איז היינט א מיניסטער אין מוסאליני'ס קאבינעט. — ער איז פון דער הויכער אריסטאקראטיע און גאר הויכען מיליטערישען ראנג

די יונגע פרינצעסין רעדט א פיינעם יודיש

ס'איז נישט דאס ערשטע מאל, וואס יודישע טעכטער איז בעשערט צו שפי-לען די ראל פון פרינצעסינס. אבער אז א יודישע טאכטער פון א יודישען אמע-ריקא, א מיידעל פון דער ניו-יארקער „איסט סייד", וואס האט איהר יוגענד פערבראכט אין דער שמוציגער גאס, זאל ווערען אנ'איטאליענישע פרינצע-סין, איז דאך נישט פון געוועהנליכע פא-סירונגען.

ווי ווייט דער דאזיגער שידוך איז א כבוד פאר אונז, יודען, לאזט זיך פרע-גען. עס איז אבער כדאי צו דערצעהלען וועגן דאס יודישע מיידעל און, ווי אזוי זי איז דערהויבען געווארען און איין שעהנעם פרימארגען צו א פרינצעסין אין מוסאליני'ס פאשיסטישער מדינה, און ווי אזוי עס לעבט זיך איהר אלס יודיש קינד אין די קווזערלוכע קרייזען פון דער עלטער, היסטארישער און רא-מאנטישער הויפט-שטאט רוים...

ה' ווינמאן, דער פאטער פון אט דעם מיידעל, איז א מיטעליעהריגער יוד, שטאמט פון אנ'ארטאדאקסישער רייכער פאמיליע פון קראקא. זיין פאטער און פאטער'ס פאטער האבען געהאנדעלט מיט גומעלאסט, און זייערע געשעפטען זענען געווען אויף אזוי ווייט פערשפרייט און ענטוויקעלט, אז זיי האבען געמאכט זעהר אפטע רייזען קיין ווארשא, בער-לין, לאנדאן און אנדערע איראפעאישע קאפיטאלען. און זעהר תמימ'ס-שטאט [illegible]

וואוסט נישט נאר מיט זייער תורה, חכמה און מעשים טובים, נאר אויך מיט זייער קאסמאפאליטישקייט און וועלט-ליכקייט. דער יונגער ווינמאן איז קיין אמעריקא געקומען מיט זיין פרוי אין 1900, און האט זיך אויך גענומען צו דערזעלבער בראנזשע. בעזעצט האבען זיי זיך אויף דער איסט פערטער סטריט, וואו זייער טאכטער ליליען איז מיט ניין און צוואנציג יאהר צוריק געבוירען גע-ווארען.

ליליען האט מען דאס קינד א נאמען געגעבען, און עס איז נארנישט איינגע-פאלען, נישט די עלטערן און נישט פרעמ-דע מענשען, אז אמאל וועט אט דאס מע-דעלע מיט דעם יודיש-קלינגענדיגען נא-מען ליליען ווינמאן, האבען דעם טיטול דאנא, מיט וועלכען מען בעצייכנט נאר די פרויען פון דער איטאליענישער אריס-טאקראטיע.

כאטש די ווינמאנ'ס זענען די גאנצע צייט געווען גאנץ פערמעגליך, האט זייער טאכטער בעקומען א גאנץ געווענ-ליכע דערציהונג; די דערציהונג פון דעם דורכשניטליכען יודיש קינד אין געטא. זי איז געגאנגען אין א פאלקס-שול, זי האט אויך בעזוכט א חדר. און נאך א שול האט זי זיך געלערנט פיאנא-שפילען. נאר מען האט זי געלערנט צו מאכען פאר א פיאניסטין, נישט מען האט געהאלט ארויפברענגען נאך א „וואונ-דער-קינד". אבער די יונגע ליליען האט טאקע ארויסגעוויזען גרויס פעהיגקייט

צו מוזיק — און מען האט נישט גע-שפארט קיין מיה און געלד צו ענטוויק-לען איהרע נייגונגען, מען האט אבער פון איהר נישט דערווארט קיין אויסער-געוועהנליכעס.

צו זעכצעהן, זיבעצעהן יאהר האט זי אבער אויך אנגעהויבען ארויסצעווייזען א שעהנע שטים. איהרע פיאנא-לעהרער האבען זי גלייך געשטעלט אין פערבינ-דונג מיט געזאנגס-לעהרער, און די לעצ-טע האבען געזעהן גרויס האפנונג אויף איהר שטימע. דריי יאר נאכאנאנד האט זיך ליליען ווינמאן אפגעגעבען מיט געזאנגס-שטודיום און נאכדעם האט מען גערעטען די עלטערן, אז עס איז צייט פאר דער שעהנער לירישער סאפ-ראנא-שטימע צו געניסען פון דער אט-מאספערע פון די איראפעאישע מוזי-קאלישע צענטערן. אין 1920 האט פרוי ווינמאן בעגלייט איהר יונגע טאכטער קיין מילאן, די מוזיקאלישע מעקא פון דער וועלט, און דארט איהר איבערגע-געבען אין די הענט פון די בעסטע לעה-רער. די יונגע זינגערין האט געמאכט גרויס פארטשריט. איהר שטימע האט זיך זעהר פיין ענטוויקעלט — און דער-גרייכט די העכסטע מדרגה פון א זינ-גער'ס קאריערע, — די אפערע. זי האט געמאכט איהר ערשטען אויפטריט אלס עלסא אין „לאהענגרין". דאס איז פאר-געקומען אין [illegible] אין 1922. אין די מוזיקאלישע קרייזען איז איר אויפטריט אויפגענומען געווארען מיט גרויס ענ-טוזיאזם. איהרע עלטערן זענען בוידע גע-ווען ביי דער שמחה; אייגענטליך האט נאר דער פאטער בעדארפט מאכען א ספעציעלע רייזע, ווייל די מוטער איז די גאנצע צייט געבליבען ביי דער זייט פון איהר טאכטער.

נאכדעם איז שוין אוועק א גאנג. די יונגע זינגערין, וועלכע האט אנגענומען דעם פראפעסיאנעלען נאמען ליליאנא לארמא, האט געקריגען איינלאדונגען פון די גרעסטע אפערע-הייזער אין איראפא. זי איז אויפגעטרעטען אין נעאפאל, אין רוים, אין גענוא, אין בארצעלאנא; שפע-טער אויך אין מאדריד און פאריז.

מיט א יאהר פינף צוריק איז די יונ-גע פרימאדאנא געפאהרען קיין עגיפטען אויפצוטרעטען אין אפערן-הויז אין קא-אירא. איהר מוטער איז אויך מיטגע-פאהרען. אין דעם זעלבען וואגאן האט זיך געפונען א געוויסער הער, וועמען, לויט זיין אויסזעהן און האלטונג, האט מען געקאנט גלייך אנערקענען פאר אנ'-אריסטאקראט. זיין מונדיר אנגע-וויזען אויף א הויכען מיליטערישען ראנג; נאכמעהר, דאס שווארצע העמד און שפיציגע היטעל האט גלייך געזאגט עדות, אז עס איז א פאשיסטישער פיה-רער. די צוויי פרויען האבען אבער קיין בעגריף נישט געהאט, ווער ער איז און וואס ער איז.

דער איטאליענער נאבעלמאן האט מיט די דאמען פערפיהרט א געשפרעך. מען האט גערעדט סתם אין דער וועלט ארײן, און וואס מעהר דער צוג האט זיך געצויגען איבער די שטרעקעס פון אר-יענט, אלץ מעהר האבען זיך די רייזענ-דע צונויפגערעדט און אלץ מעהר בע-פריינדעט. אין קאירא האט דער מאן, אטיליא מערוצי, איינער פון די הויפט-פיהרער פון מוסאליני'ס שטאב, גענו-מען אפשיד פון דער אפערע-זינגערין ליליאנא לארמא און איהר מוטער, פרוי ווינמאן, און האט איהר און א לייכטען, האלב-הומאריסטישען טאן צוגעזאגט, אז ער וועט זיך נאך מיט זיי זעהן.

ווער ווייסט, צי די ניו-יארקער יודי-שע פרוי און איהר יונגע טאכטער האבען די בעמערקונג גענומען ערנסט.

אבער אטיליא מערוצי האט די בעגע-גענוש גאנץ ערנסט גענומען. און דער צייט, ווען די פרימאדאנא לארמא איז געגאנגען פון איין ערפאלג צום אנ-דערן. האט זי אפשר אמאל א טראכט געטון וועגען דעם נאבעלמאן, וואס זי האט געטראפען אויפ'ן באהן. דער לעצ-טער אבער האט זיך געשטעלט אלס ציל צו טרעפען זיך נאכאמאל מיט דער יונגער אמעריקאנערין, און זיין טרוים איז אויך ווייטער געגאנגען — איהר צו מאכען פאר זיין פרוי.

אויף אנ'עכט ראמאנטישען שטייגער איז דער זוהן פון דער זונניגער איטאליע, וואס טראגט אין זיינע אדערן דאס בלוט פון דעם ראמאנטישען העלד ראמעא, ארוים אויף דער יאגד נאך זיין יוליע — נאך דעם יודישען מיידעל, וואס ער האט בעגעגענט אויפ'ן באהן.

דאס איבעריגע איז שוין געגאנגען מיט דער שנעלקייט פון א פילם-געשיכטע. דער העלד האט געטראפען זיין העלדין. דער הויפט פון מוסאליני'ס קאבינעט האט געמאכט א חתונה-פארשלאג דעם יודישען מיידעל.

די חתונה איז פארגעקומען אין רוים אין יוני 1926. מוסאליני אליין איז גע-ווען דער הויפט-אונטערפיהרער. דער צווייטער איז געווען דער אמעריקאנער אמבאסאדאר פלעטשער. די חתונה איז געווען איינע פון די גרעסטע סענסאציעס אין די העכסטע קרייזען פון איראפא. אלע אמבאסאדארען און אינטערנאציא-נאלע פיגורען, וואס האבען זיך דאן גע-פונען אין רוים זענען געווען די מחותנים.

און אזוי איז ליליען ווינמאן, אנ'איי-ניקעל פון א קראקאווער [illegible], געווא-רען איינע פון די הויפט-דאמען פון די איטאליענישע קרייזען. און איהר לעבען איז איבערגעגאנגען פון איין קאליר-רייכע, אינטערעסאנטע אטמאספערע צו א פיל רייכערער און מעהר אינטערעסאנ-טער וועלט.

ווען ליליאנא לארמא האט חתונה גע-האט מיט אטיליא מערוצי איז ער געווען אונטער-מיניסטער פון מוסאליני'ס קאבי-נעט. דאס האט איהם און זיין פרוי גע-שטעלט אין בערוהרונג מיט די אנגע-זעהענסטע פערזאנען אין דער איטאליע-נישער הויפט-שטאט. שפעטער, ווען מו-סאליני האט איהם איבערגעוועהלט אלס גובערנאטאר פון דער איטאליענישער קאלאניע אין אפריקא, קירענאיקא, איז די יונגע יודישע טאכטער אריינגעטרע-טען און נאך א פרעמדער וועלט. וועגען זינגען און פארטזעצען איהר פראפעסיא-נעלע ארבייט איז נישט געווען קיין רייד. איהר הויכע פאזיציע אלס די פרוי פון דעם גובערנאטאר פון א פראווינץ, האט נישט דערלאזען דערצו, אז זי זאל אויפ-טרעטען אויף דער פראפעסיאנעלער בינה. אבער אזוי זינגען און סאלאנען און דיפלאמאטישע פעסטען — דאס יא.

איצט איז דאס פאר-פאלק צוריק אין רוים, וואו סעניאר מערוצי איז, ווי גע-זאגט, דער הויפט פון מוסאליני'ס שטאב. און די יונגע פרוי זינגט שפילט די ראלע פון א סאלאן-דאמע, מיט גרויס אויסצייכנונג. זי פעראייניגט אין דער דאזיגער ראל די יודישע אינטע-ליגענץ, איהר פיינע ערציהונג און איהרע קאלירהאפטע יאהרען און די איראפע-אישע הויפט-שטעט.

איהר פאטער ה' ווינמאן האט וועגען דער בעציהונג פון די איטאליענער צו זיין טאכטער און איהר בעציהונג צו איהר פאלק און איהר שפראך ערקלערט:

— מיין טאכטער האט נאך ביז היינ-טיגען טאג גרויס הנאה פון א געשפרעך אין יודיש. אלע ווייסען, אז זי איז א יודין, און זי שטאלצירט מיט דעם.

ער האט אויך ווייטער דערצעהלט, אז אין א געוויסען יו[illegible] יום-טוב האט זיך דער יונגער יו[illegible] דאנא מערוצי פערבענקט נאך א שוהל און זי איז צו-געשטאנען צו איהר מאן, ער זאל מיט איהר מיטגעהן.

דאס איז געווען דאס ערשטע מאל, וואס אין דער שוהל האט מען געזעהן אזא אנגענומענע פערזאן. מען האט צוגעטראגען א ספר-תורה און בוידע האבען א קוש געטון דעם פרוכת.

באַהן-קאַטאַסטראָפע

צוליב די איבערגעריסענע טעלעפאָן-קאָמוניקאַציע

(:) צוליב דער איבערגעריסענער טע-לעפאָנישער און טעלעגראַפישער פער-בינדונג אין משך פון זונטאָג'דיגען טאָג, האָבען די מאַשיניסטען פון די צוגען געמוזט פאָהרען זעהר פאָרזיכטיג, ווייל אין פאַל מיט דער אַנדערער האָט קיין פאַרבינדונג נישט געהאַט. אָבער דאָך איז נישט געלונגען אויסצומיידען צו פאַרהיטען פון אַ קאַטאַסטראָפע. 4 פאַר-טיגען האָט אין ראַקיטשני זיך צוזאַמענ-געשטויסען אַ משא-צוג מיט אַ פּאַסאַ-זשיר-צוג. 4 וואַגאָנען זענען צעקלאַפּט געוואָרען. קיין פאַרפאַל מיט מענשען איז צום גליק נישט געווען.

אין משך פון נעכטיגען טאָג איז די טעלעפאָנישע און טעלעגראַפישע פער-בינדונג מיט ווארשא און דער פּראָווינץ צוריקגעשטעלט געוואָרען. אין לאָדז גופא זענען פון די פּרעסט בעשעדיגט פון 1000 טעלעפאָן-דראָטען.

„עוזר לעונג שבת"

(י—) ס'איז פאָרגעקומען די אַלגעמיי-נע פערזאַמלונג פון פערעין „עוזר לעונג שבת". עס איז געוועהלט געוואָרען אַ פערוואַלטונג אין פאָלגענדען צוזאַמענ-שטעל: א"ב פרעזעס דער כלאַטניקער רבי ר' עוזר גאָלדראָן שליט"א, וויצע-פרעזעסען — מענדעל זילבערשטיין און שמחה קאָפּלאָוויטש, קאַסירער הער-שעל העניגערלעס, סעקרעטער שמואל לי-בערמאַן, פערוואַלטונגס-מיטגלידער: בו-נים לעווין, פישעל ראָזענער, דוד לובינ-סקי, י. י. אייזנער, ח. גלאָווינסקי, ב. בעלכאַטאָווסקי, י. מ. ערעלמאַן, י. מ. מילער, י. בענטשקאָווסקי.

צוליב'ן ביוראָקראַטיזם פון דער קראַנקען-קאַסע

ווערט אַ קימפּעטאָרין געשטעלט אין לעבענס-געפאַהר און איהר קינד געהט אָוועק פון דער וועלט

(—) וועגען דעם ביוראָקראַטיזם, וואָס הערשט נאָך אין געוויסע אַמבולאַנ-סען פון דער לאָדזער קראַנקען-קאַסע, איז שוין פיל געשריבען געוואָרען. פיל האָט זיך אויך שוין פאַר דער צייט גע-ענדערט צום בעסערן, אָבער פאָרט פּאַ-סירען נאָך פאַרפאַלען, וואָס בעווייזען ווי דרינגענד נויטיג עס איז אַ גרינדליכע ענדערונג פון'ם גאַנצען סיסטעם אין דער קראַנקען-קאַסע ביים ערטיילען דרינגענדע הילף.

אויף אַנדזשעיאַ 56 וואוינט דאָס יונ-גע פּאָר פּאָלק רוסאַק. די פרוי לאה רוי-סאַק האָט זיך געפינען אין אַנדערע אומ-שטענדען און האָט שבת-צו-נאַכטס גע-בוירען דאָס קינד אַ ערשטלינג, בוז צום לעצטען מאָמענט איז די געבורט צוגע-גאַנגען פולשטענדיג נאָרמאַל.

די היבאַם פר. לעווקאָוויטש האָט ער-קלערט, אַז עס איז לעת עתה נישט פאַר-געקומען קיין שום קאָמפּליקאַציע און דער-ריבער האָט ה' רוסאַק קיין דאָקטער נים בעשטעלט.

אַרום 11.15 אין אָוונט, שוין נאָכ'ן אָפּגעבען דאָס קינד, האָט די היבאַם [illegible] ... אַז דער צושטאַנד איז אַנ'ערנסטע און אַ דאָקטאָר איז דרינ-גענד נויטיג. די קימפּעטאָרין האָט בע-קומען אַ בלוט-שטורץ און אויך דאָס קינד האָט זיך נעגן'טונט און גיבער טע-רוצנישער הילף.

ה' רוסאַק איז תיכף אַוועקגעלאָפען צום נאָהענטסטען טעלעפאָן-אַפּאַראַט און אָנגעקלינגען אויפ'ן נומער 810 צו דער פּאַציענט פון דער ק"א קראַנקען-קאַסע, מעלדענדיג, אַז לויט דער היבאַם איז דרינגענד נויטיג אַ דאָקטאָר. [illegible] סעקונדע שפּילט אַ ראָלע. דער [illegible] ... נאָך קאַמפּליטונג געענטפערט, אַז ער מוז דערויף האָבען אַ צעטעל פון דער היבאַם אַזוי היימט די פאָרשריפט.

ה' רוסאַק האָט אַ עמפערטער געענט-פערט, אַז דאָס איז אַנ'אומגליק, די היבאַם קען פון דער קימפּעטאָרין אויף קיין סעקונדע נישט אָפּטרעטען און אויך כעס דעם, בוז מען וועט ברענגען דאָס צעטעלע, קען אַמאָל שוין זיין צו שפּעט. דער בעאַמטער אָבער, געטריי דעם ביו-ראָקראַטישען גייסט, האָט זיך געהאַל-טען ביי דאָס זייניגע — אַ צעטעלע!

אין'פערצוו ווייטונג איז ה' רוסאַק אַוועק רופען אַ פּריוואַטען דאָקטאָר. אין אַ קורצער צייט אַרום איז מאַקו נאָכ-מען ד"ר בערנשטיין און גענומען אַנ-ווענדען אַלע מיטלען, צו ראַטעווען די קימפּעטאָרין. וואָס עס איז איהם אויך געלונגען. אָבער דאָס קינד האָט ער שוין נישט בעוויזען אָפּצוראַטעווען, ווארום אין דער צייט, וואָס ה' רוסאַק האָט זיך געאַרבעט דורכ'ן אַפּאַראַט מיט'ן בעאַמטען פון דער קראַנקען-קאַסע און בוז ער האָט בעוויזען צו רופען דעם פּרי-וואַטען דאָקטאָר, איז דאָס ניי-געבוירענע קינד אויסגעגאַנגען, ווי אַ ליכט...

עס איז קלאָר, אַז דאָס אומגליקליכע „צעטעלע", וואָס דער בעאַמטער האָט דורכאויס פאַרלאַנגט האָט געשטעלט אין דאָס לעבען פון אַ מאַמע און איהר קינד. צי איז נישט הויכע צייט, אַז די קראַנקען-קאַסע זאָל טראַכטען וועגען בע-זייטיגען אַזאַ מין געפעהרליכען פאָרמאַ-ליזם...

ה' רוכאַק פון זיין צייט האָט זיך גע-ווענדעט מיט אַ אָנקלאַגע צו דער פער-וואַלטונג פון דער קראַנקען-קאַסע.

קליינער פעליעטאָן

אַ שפּיצעל פון ווינטער-מלאך

אומזיסט געפרעהט זיך. געמיינט, אַ ס'וועט שוין איבערהויפּט קיין ווינטער נישט זיין. דער קויהלען-לאָזער יוד, ווי די ביטען-לאָזע סרוי הגבען פון דעם נאָוועמבער און דעצעמבער - פריהלינג פּשוט אַנגעקוואָלען. צו וואָס זיך אַנגריי-טען קויהלען. אויף וועו קויפען באַטען, צו וואָס ווינטער-וועש מיט וואַרימע מלבושים, אַז די זון איז אַ מאַי ווע!..

ווי זאָגט אַ ווערטעל?! „דער מענש טראַכט, און דער מלך הממונה על ה פּאַגאַדע לאַכט" און ער לאַכט איצט טאַקע, דער מלאך הממונה על ה פּאַ-גאָדע. זי, לאַכט ער: האָב איך אייך אָנגעטאָן אויף טערקיש? איהר האָט נישט אָנגעגרייט קיין קויהלען — טאָ לויפט איצט יעדען פריהמאָרגען כאַפּען אַ „טשוואַרטקעלע" נאַסע מיסט מיט בלאָטע פאַר צוויי גילדען. איהר ווייבעלעך, האָט געמיינט, אַז אַ גאַנצען ווינטער וועט איהר טאַנצען אין די דינגע געמ-זענע קאַלישאַוקעלעך? — סאַ כאַפּט איצט אַ ציטער!..

ס'לוינט שוין נישט זאָגט דער קויה-לען-לאָזער יוד איצט צו קויפען אַ האַ-געלע קויהלען. „ס'אָפּלאַצעט" זיך נישט אין יאַנואַר צו קויפען באַטען — ווי לאַנג נאָך! מעט זיך שוין ווי ס'איז אַדורכשי אַרצען. מ'דאַרף שוין אַנהויבען טראַכטען וועגען אַ זומער-קאָסטיום, וועגען זיידענע „פּרינצלקעס"...

צוליב דעם „ס'לוינט שוין נישט", אַ דאַנק דעם „ס'פּלאַצעט" זיך שוין נישט. כחכת דעם, וואָס דער מלאך הממונה על ה' פּאַגאַדעס האָט געמאַכט אַ קונץ מיט די פּרעסט, און זיי פּערי האַלטען גאַנצע צוויי חדשים — צוליב דעם, האָט ביי אונז, אין דעם וואַל- און סאַמני'רן לאָדז אין מיטען ווינטער, ווען ס'קנאַקט דער פּראָסט. — גענומען האַגלען מיט פּראָטעסטען... צוליב דעם „ניט אָפּלאַצע טער" איז געבליבען דער „פּגר" אויף די פּאָליצעס פון די פּראַ-ווינצי'ר סוחרים. דער מזה'ר רעיעלער סוחר אָדער ווי מ'רופט איהם אין די כוח'ישע קרייזען: דער יאָלד, נעמט דעם „פּגר" און ש'קט איהם „חזרה", זייט אַזוי גוט, שרייבט דער כוח' צום פאַבריקאַנט: נעמט אייך צוריק אייערע אַנטיקען. די גוי'ע זאָגט: „זאַ פּוזשנאַ"!.. דער מזהר „כּשיטמנער" אָבער, פּערי פּאַקט די „ח'פּ'ה" אין באַלאַנס, בעשיט עס מיט נאַפּנאַלין, און דעם פאַברי-קאַנט שרייבט ער אַ בריוועלע ביזן לשון:

„ידידי, היות, ווי דער רבונו של עולם איז געוואָרען אַ „משנה עתים" בין אין געוואָרען אַ „כחליף הזמנים" — אז היינט שוואַרצע מיינשען צאַהלען וועקסלען...

איצט שטעהען אונזערע לאַדזער פּאַב-ריקאַנטען און מאַניפאַקטורישטען מיט פולע פּאָליצעס פון די אויסגעפּאַקטע חזרה-סחורות און מיט דערשראָקענע אויגען, און פרעגען זיך:

ווער ווייסט? ווער ווייסט, צי אויך דער פּאַבריקאַנט און דער מאַנופאַקטו-ריסט וועט צוליב דעם מלאך'ס שפּיצעל אויך נישט ווערען „כחליף הזמנים"?..

אבּ-נעק.

דעם ערשטען פעברואר ענדיגט זיך דער טעקסטיל-אָפּמאַך

צי וועט דער אָפּמאַך געקינדיגט ווערען? — וואָס ערקלערן די לייטער פון אַלע 3 פּראָפ. פעראיינען

(§) צוליב דעם, וואָס דעם 1. פעב-רואַר ענדיגט זיך דער טערמין פון אָפּ-מאַך אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע, האָבען מיר זיך געווענדעט צום לייטער פון טעקסטיל-קלאַסען פעראיין ה' וואָל-משאַק, כדי זיך צו בעקענען מיט זיין שטאַנדפּונקט אין דער פראַגע. ה' וואָל-משאַק האָט מיר ערקלערט, אַז דער אָפּ-מאַך, וואָס איז דורכ'ן קלאַסען-פעראיין [illegible] ... לעצ-טען גרויסען טעקסטיל-שטרייק וועט נים געקינדיגט ווערען נאָר שטילשווייגענד פערלענגערט ווערען. אונאָפּהענגיג דער-פון וועלען די שטריט-פראַגען, ווי למשל, די פראַגע וועגען די פאַבריקס-רעגלעמאַ-טען בקרוב ווערען אַקטועל און מוזען ערלעדיגט ווערען. דאַגעגען דער לייטער פון „פּראַצאַ" ה' קאַזימיערטשאַק האָט אונז ערקלערט, אַז היות ווי זיין פעראיין האָט דעם אָפּמאַך נישט אונטערגעשריבען קען ער [illegible] נאָך יעצט זאָגען נים וועגען קיין קונדיגונג און נישט וועגען קיין בענייאונג פון'ם אָפּמאַך. דער לייטער פון. כאַדעקושען פעראיין האָט אונז ערקלערט, אַז דער ענין וועט דעם פרייטאָג בעשפּראָכען ווערען אויף אַ זיצונג פון פאַבריקס-רעגלעמענטען.

טעאַטער און קונסט

קאָנצערט פון מ. קיפּנים און זמרה זעליגפעלד

קומענדיגען זונטאָג טרעטען אויף מיט אַ קאָנצערט אין „פילהאַרמאָניע" די בע-ליבטע פאָלקס-זינגער מ. קיפּנים און זמרה זעליגפעלד. דאָס מאָל קומען די אויסגעצייכענטע פאָלקס-זינגער אין לאָדז מיט אַ רייכען רעפּערטואַר פון ביז איצט נישט בעקאַנטע פאָלקס-לידער. דער קיפּנים-קאָנצערט האָט אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגען אינטערעס און ער וועט זיכער פּאַסירען מיט גרויס ערפאָלג. מ. קיפּ-נים און זמרה זעליגפעלד זענען שוין לאַנג אין לאָדז נישט אַרויסגעטרעטען און דאָס פּובליקום ערוואַרט זיי מיט אונ-געדולד.

ערפאָלג פון יודישע קאָלאָניזאַציאָנס-פּרובען אין אויסטראַליען.

מעלבורן, (י.ט.א.) אויף אַ גרוי-סער פערזאַמלונג, וואָס איז דאָ אָפּגע-האַלטען געוואָרען האָט הרב יעקב דאַנגלאַ, רעפּערירט וועגען די פּרובען פון דער יודישער לאַנדווירטשאַפטליכער קאָ-לאָניזאַציע, וואָס זענען געמאַכט געוואָ-רען אין אויסטראַליען. הרב דאַנגלאַ האָט פעסטגעשטעלט, דאָס נישט קוקענ-דיג אויף דער סקעפּטישער בעציהונג מצד אַ טייל פון דער יודישער געזעל-שאַפט, זענען די ערשטע יודישע קאָלאָ-ניזאַציאָנס-פּרובען געקרוינט געוואָרען מיט ערפאָלג.

די געזעלשאַפט פאַר יודישער קאָלאָ-ניזאַציע אין אויסטראַליען האָט לעצטענס בעקומען אין הכּכם מיט'ן לעצטען ווי-לען פון פערשטאָרבענעם יודישען אינ-דוסטריעלער נחום לעווינסאָן, 1,100 פונט, וועלכע האָבען ערלויבט צו פאַר-שטאַרקען די קאָלאָניזאַציאָנס-טעטיג-קייט.

יודישע פּויערים פון רוסלאַנד עמיגרירען קיין אַמעריקאַ.

ריגע, (יט"א) לעצטענס זענען דאָ אָנגעקומען פון רוסלאַנד אויפ'ן וועג קיין אַמעריקע קלענערע גרופּעס יודישע עמיגראַנטען, וועלכע האָבען זיך אין רוסלאַנד פערנומען מיט לאַנדווירטשאַפט, און האָבען בדעה זיך דערמי'ט בעשעפ-טיגען אויך אין אַמעריקאַ. אין ריגע מוזען זיי אָפּוואַרטען אַנ'ענטשיידונג וועגען נקואָמען ביי אַגראָנאָמען, וואָס זענען ספּעציעל בעשטימט פון דער אַמעריקאַ-נער געזונדשאַפט, ווען זיי האַלטען אויס דעם עקזאַמען בעקומען זיי אַ וויזע אויף פאָהרען קיין אַמעריקאַ אויסער דער קוואָטע.

10-יעהריגער יובילעאום פון פערבאַנד פון רוסישע יודען אין דייטשלאַנד.

בערלין, (יט"א) דער פערבאַנד פון די רוסישע יודען אין דייטשלאַנד האָט די טאָג, לכבוד זיין 10-יעהריגער עקזיסטענץ איינגעאָרדנעט אַ פּרעסע-אויפנאַהמע אויף וועלכער עס איז אַרומ-געדעט געוואָרען די לאַגע פון די רו-סישע יודען, וואָס געפינען זיך אין אויסלאַנד. צווישען אַנדערן האָט דער בעקאַנטער יודיש-דייטשער שריפטשטע-לער זאַנגוויל צווייג געהאַלטען אַ רע-פעראַט וועגען גורל פון די יודיש-רוסי-שע עמיגראַנטען אין דייטשלאַנד. ער האָט גערופען די דייטשע יודען צו גע-בען הילף זייערע רוסישע ברידער, וואָס געפינען זיך אין נויט אין אויסלאַנד.

—0—

קאָטי'ס שענדליכע יודענפיינדליכע אַגיטאַציע.

דער אַנגריף געגען פּאַריזער פון דער „ליגע פאַר מענשען-רעכט" פּראָפ. באַש.

פּאַריז, (י.ט.א.) דער בעקאַנטער פראַנצויזישער פּערפום פאַבריקאַנט פראַנ-סואַ קאָטי טרייבט לעצטענס אין זיין צייטונג „אַמי די פּיפּל" אַ שענדליכע יודענפיינדליכע אַגיטאַציע אין צוזאַמענ-האַנג מיט דער אַפערע פון „גאַזעט די פראַנק". די צייטונג פאַלט אָן אויף אַנ-אונערהערטען אופן אויף דעם פּאַריזער פון דער „ליגע פאַר מענשען-רעכט", פּראָפ. וויקטאָר באַש, וועלכער ווערט בעצייכענט אַלס „אַגענט פון ירושלים און בודאַפּעשט".

אַנ'ענגליכע יודען-העצע האָט אָנגע-הויבען אויך דער מאָנאַרכיסטישער אָר-גאַן „אַקשיאָן פראַנסעז", וועלכער רוקט אויך אַרויס אויפ'ן ערשטען פּלאַן דעם אַנטייל פון די יודען אין דעם סקאַנדאַל אַרום „גאַזעט דע פראַנק".

זיך געפונען

אָריגינעלער ראָמאַן פון דער נייער יודישער תקופה

פון י. ל. [illegible]

(פאָרטזעצונג).

— יהודה! — רעדט זי גאַנץ שטיל, ווי דער צאַרטסטער טאָן פון אַ פידעל.

— ענדליך ווייסטו מיין סוד, ברודער!

יהודה קושט זי און האַלזט זי, און רעדט מיט אַ צאַרטען פאַטערליכען קול:

— מיין גרויסע מאַרטירערין! מיין אויסגעליטערטע גרויסע יהודית! מיין שוועסטער בעטינקע! כ'האָב שוין לאַנג געוואוסט פון דעם סוד, אָבער די צייט איז נאָך נישט געקומען צו ענדיגען עס. — און ער האָט איהר אַלעס דערצעהלט. די געוואַגטע ווערט זיין וגבורה, זיין כבלנות, זיי ווייגען ביידע פון גרויס גליק, און פון צער פאַר דעם פאָלק ישראל.

— איצט, געה מיין ברודער יהודה, און גרייט צו מיין שוועסטער שושנה.

— רעדט זי גאַנץ מתיקות'דיג. און יהודה געהט שטיל אַרויס ער פיהלט, אַז ער ווערט געטראָגען פון אַ העכערען גייסט.

שושנה איז געלעגען מיט אָפענע אויגען, אַלע איהרע אברים האָבען געזונ-גען. זי האָט געוואַרט אויף דעם גליקליכען מאָמענט.

ווען יהודה איז אַריינגעקומען אַ גליקליכער מיט פּערווייינטע אויגען, האָט איהם שושנה געהאַלזט און געקושט.

— יהודה, דו ווייסט? זעגען דאָס גליקליכע טרערען?

— יאָ, מיין לעבען! כ'וויין פון גרויס שמחה. כ'האָב זי ערשט געזעהן אַז דער „שענער בארעמהערציגע שוועסטער", איך האָב זי פאַרמערטעט פאַר דיין קומען.

— יהודה! פערהאַלט נישט די גאולה. פיהר מיך גלייך צו איהר! — בעט זיך שושנה.

— שושנה, מיין לעבען! זיי ברוי און מוטיג, ווער נישט איבעראַשט, דער-וועהנענדיג די „בלום פון יהודה", — האָט יהודה שטיל גערעדט. — דו דאַרפסט זיך נישט אַנקלי'רען, וואַרף נאָר אַרויף דיין מאָרגען-ראָק, און קלאַפּ אָן אין טיר פון שוואַרצקאָפּ'ס שלאַפצימער, דאָרט וועסטו געפינען, וואָס דיין האַרץ גלוסט.

— יהודה! — האָט זי צוטומעלט גערעדט, — ווילסטו דען פון מיר הוזק [illegible] ווילסטו דען מיך שטעלען ביי אַ נסיון? יהודה!..

— ניין, מיין טייבעלע! מיין שושנה! נישט פון דער ארץ ישראל בלום וועל איך וואַגען חוזק מאַכען און נישט מיין ליבע שושנה'ן וועל איך וואַגען צו שטעלען צו אַ נסיון!

— פאַרוואָס שיקסטו מיר אין שוואַרצקאָפּ'ס שלאַפצימער? יהודה!

— גאָר איינפאַך, טייערע שושנה! געכטען ביי נאַכט האָב איך שוואַרצקאָפּ'ן געשיקט שלאָפען אין געצעלט פון גאָרטען, און די גרויסע בעטע, די פּערשוואונ-דענע שעהנע באַרעמהערציגע שוועסטער שלאָפט אין אָט דעם צימער, זי איז שוין וואַכעדיג. זי ערוואַרט דיך מיט אומגעדולד. זי האָלט ברייט פערגאַנדערגעפענט אירע אָרעמס אַרומצונעמען דיך, מיין לעבען. אָבער געדענק! כ'בעט דיך, מאַך שטאַרק דיין האַרץ! ווער נישט איבערגעוועלטיגט פון גרויס גליק, ווייל דו וועסט דערזעהן אַזעלכעס, וואָס דו האָסט גאָרנישט געהאָפט צו זעהן.

מיט אַ קלאַפּענדיג האַרץ און פול מיט נייגעריגקייט האָט שושנה שטיל אויפ-געעפענט די טיר פון שוואַרצקאָפּ'ס חדר.

ס'איז געווען צופיל גליק פאַר איהר. זי האָט עס נישט געקענט מעהר איי-בערטראָגען, און ווי אַ פּערחלש'טע איז זי געבליבען ליגען אין בעטקע'ס אָרעמס. בעטקע האָט איהר געגלעט, געקושט, און געוויינט. ענדליך האָט זי געעפענט איהרע אויגען. זי האָט אויסגעקושט יעדען גליד פון איהר בעטקען.

— מיין מאַרטירערין! — האָט זי געוויינט פון גרויס גליק. — מיין האַרץ האָט מיר אָבער אַלע מאָל אָנגעזאָגט, אַז דו ביסט עס אָט יענע „שעהנע באַרמ-הערציגע שוועסטער", ווען איך האָב איצט פליגלען וואָלט איך געפלויגען צום גרויסען אַמעריקאַנער, און אָנזאָגען איהם די גליקליכע בשורה.

— ניין, טייערע שוועסטער! — ענטפערט בעטקע, — די צייט איז נאָך נישט געקומען, אַז איך זאָל טראַכטען פון מיין אייגען גליק. פריהער מוז איך זיך מ'סר נפש זיין פאַר מיינע עלטערן, אויב זיי לעבען נאָך, און פאַר מיין פאָלק. ווייל איך האָב אַ גרויסען חלק אין זייער אומגליק, ערשט נאָכדעם, אויב מיר וועט בעשערט זיין, וועל איך אפשר אויך געניסען פון דער גליקליכער וועלט.

— זאָג, רעד נישט אַזוי! מיין גרויס קליינע בעטינקע! דו גרויסע נשמה, דו יהודית, וועלכע האָט אָפּגערוימט פון וועג ניקאָלאַיען, ניין! דו ביסט ריין, ווי אַ מלאך, אָט אַזוי ווי מיין מרים'ל.

די אַרבייטער זענען שוין געגאַנגען זינגענדיג פון פעלד צו מיטאָג און שושנה מיט בעטקע'ן זענען נאָך אַלץ געלעגען אַרומגענומען, נישט קענענדיג זיך אָנזעטיגען איינע מיט דער צווייטער.

— אָבער געדענק, טייערע שושנה. בעטקע'ס נאָמען טאָר פּערלויפיג נישט אַרויסגערעדט ווערען פון קיינעם'ס ליפּען. איך בין אַרומגערינגעלט פון רויטע שפּיאָנען, איבער דער גאַנצער וועלט זוכט מען מיין קאָפּ, און אַפילו דו מוזט זיך אויך היטען, ווייל צוליב דיין ענליכקייט צו מיר, קענען נאָך די שפּיאָנען האָבען אַ טעות.

— גאָר נישט גע'דאגה'ט, מיין טייערע בעטינקע! אונזער גאָט איז שטאַר-קער פון אַלע „רויטע". און מיר וועלען נאָך דערלעבען צו זעהן אונזער גרויסען ברודער לעבען'ען מיט דעם גרויסען לו, צוזאַמען מיט אונזערע עלטערן, אמן! — און שושנה איז פאַרזיכטיג אַרויס פון צימער, יהודה איז איהר ענטקעגענגעקומען מיט אויסגעשטרעקטע אָרעמס. אַ לאַנגע צייט זענען זיי געשטאַנען שטיל אַרומגע-נומען.

פון גרויס שמחה, האָט זיך יהודה פאָרגעסען צו דערצעהלען שושנה'ן, אַז שוואַרצקאָפּ און בעטקע איז איינס און דאָס זעלבע. בעטקע האָט נישט געפונען פאַר נויטיג צו דערצעהלען, דענקענדיג, אַז יהודה האָט שוין געטו'ס איבערגעגע-בען, און דעריבער, ווען שוואַרצקאָפּ איז אַריינגעקומען מיט אַ פרעהליכען שלום איז איהם שושנה אַרויסגעלאָפען אויס'ן האַלז פון גרויס פרייד אין הויז [illegible] וואָס ער איז געווען דער שליח, צו אויסגעפינען איהר גרויסע בעטקע.

יהודה מיט שוואַרצקאָפּ'ן האָבען זיך איבערגעקוקט.

— וואו איז זי איצט? טייערע שושנה! — האָט שוואַרצקאָפּ געפרעגט.

שושנה, זייענדיג איבערגליקליך האָט קיין זאַך נישט בעמערקט. זי האָט גלייך געענטפערט:

— זי איז נאָך אין אייער שלאָפצימער, אָבער טייערער שוואַרצקאָפּ, ביז די צייט וועט קומען, טאָרען מיר נישט אַרויסברענגען איהר ליבען נאָמען אויף אונ-זערע ליפּען, ווייל זי איז אַרומגערינגעלט מיט רויטע שלאַנגען.

— אָבער, טייערע שושנה! ווי זאָל מען זי אָנרופען? מיט וואָס פאַר אַ נאָמען וועט איהר זי רופען?

— מיר וועלען זי רופען די „בלום פון יהודה"! — האָט שושנה גליקליך געענטפערט.

— האָט זי פאַרדינט אַזאַ נאָמען? איז זי דאָס ווירקליך ווערט?

— געוויס, ברודער שוואַרצקאָפּ! זי איז אַ מאַרטירערין, אַ יהודית, נאָך אפשר גרעסער.

— אויב אַזוי טאָ לאָמיר זי נאָך אַ מאָל אָנקוקען, — האָט שוואַרצקאָפּ גע-זאָגט. שושנה האָט ביידען גענומען שלעפּען אין בעטקע'ס חדר.

שטיל און ליידיג איז געווען אין צימער. שושנה האָט געקוקט אין אַלע ווינ-קעלעך.

„מיין גאָט"! האָט זי אויסגעשריגען, „וואָס טוט זיך היינט מיט מיר? האָט גאָט ווירקליך עמעצען געשיקט צו מאַכען חוזק פון מיר? צו שפּילען זיך מיט מיין גליק"?

— ניין, מיין ליבע שושנה! דער גאָט פון ישראל וועט נישט מאַכען חוזק פון דער ארץ ישראל בלום, — האָט שוואַרצקאָפּ געזאָגט.

— אָבער זי איז דאָך דאָ ערשט געווען?

(דאָס ווייטערע קומט).

גראף טיסא האט ארגאניזירט דעם מארד איז סאראיעווא

צוליב וועלכען עס האט אויסגעבראכען דער וועלט-קריג

(ענדע פון זייט 3)

פון ווינער „אכט-אוהר-אבענדבלאט" אויפגעוויזען, אז דער רוסישער גענעראל-שטאב האט גענומען א אקטיווען אנטייל אין אויספיהרען דעם סאראיעווער מארד-פלאן. היינט איז אינגאנצען אויפגעוויזען, אז דער שעף פון דער דעפענזיווע אין סערבישען גענעראל-שטאב דראגוטין דימיטריעוויטש איז געווען דער הויפט-ארגאניזאטאר פון דעם אטענטאט.

עס איז מעהרערע מאל געשטעלט געווארען די פראגע פאר וואס עס איז פון עסטרייכישער זייט נישט אויפגע-האלטען געווארען דער אטענטאט, כאטש מען האט דערפאר געווארענט. מען האט אויך געפרעגט פאר וואס איז פראנץ פערדינאנד נישט צוריקגעהאלטען געווארען פון צו פאהרען קיין באסניען כאטש ער אליין האט אין דער פראגע געהאט געוויסע ספקות.

די תשובה דערויף איז א קלארע:

מען האט דעם טראנספאלגער מיט א כונה געשיקט קיין סאראיעווא כדי ער זאל דארט גע'הרג'עט ווערען.

אויף די מאסגעביגע אמטליכע שטעלען אין עסטרייך-אונגארן זיינען געזעסען מענשען, וואס זיינען געווען פיינדליך געשטימט צום טראנספאלגער ערצהערצאג פראנץ פערדינאנד. אן דער שפיץ פון דער אונגארישער רעגירונג איז געשטאנען דער טויט-פיינד פון טראן-פאלגער גראף סטעפאן טיסא, אין סאראיעווא איז געשטאנען אן דער שפיץ פון דער לאנד-רעגירונג פעלדצויג-מייסטער פאטיארעק, א אינטימער פריינד פון גראף טיסא, פאליצײ-דירעקטאר איז אין סאראיעווא געווען ר. גערדע, א מאדיאר, וואס איז אהין ארייגגעזעצט געווארען פון טיסא'ס חסד און ווייטער באראן סקערליטש, וועלכער איז געווען בעקאנט אלס „שמש" פון גראף טיסא.

ווי עס ווייזט אויס האט טיסא בעזעצט באסניען מיט זיינע מענשען, כדי עס זאל מיט זייער און ביי זייער וויסען דורכגעפיהרט ווערען דער אטענטאט אויף דעם טראנספאלגער און

דער טויט-פיינד זאל אבגערוימט ווערען פון וועג.

אפיצירען, וואס זיינען נאך דעם אטענטאט אנגעקומען קיין וויען, האבען דארט דערצעהלט אין אפיציעלע פראטאקאלען, אז אין סאראיעווא איז געווען א אלגעמיין בעקאנטע זאך, דאס עס איז צוגעגרייט געווארען א אטענטאט אויפ'ן טראנספאלגער. די יונגע לייט, וועלכע האבען צוגעגרייט צום אטענטאט, האבען זיך פריהער ארומגעדרעהט איבער די סאראיעווער גאסען וואכען-לאנג גאנץ פריי, כאטש יעדער האט געוואוסט, אז זיי טראגען מיט זיך ארום באמבעס, וואס זיי האלטען אנגעגרייט פאר'ן טראנספאלגער.

די עסטרייכישע פאליציי אין סאראיעווא איז געווען נוט אינפארמירט וועגען געפלאנטען אטענטאט.

אויב מען האט דעם טראנספאלגער דאך געהייסען קומען קיין סאראיעווא, דאן איז עס געווען בלויז דערפאר ווייל מען האט איהם געוואלט אומברענגען פון דער וועלט.

זיצונג פון יק"א-ראט אין פאריז.

פאריז. (יט"א) דא איז פארגעקומען א זיצונג פון יק"א-ראט אונטער'ן פארזיץ פון ה' פראנץ פיליפסאן (ברי-סעל). דער ראט האט זיך בעשעפטיגט מיט דעם יק"א-בודזשעט פאר די קאָלאָניזאטארישע אונטערנעמונגען אין דרום-אמעריקא און איירפא. אלס פאר-זיצער פון יק"א פאר'ן קומענדען יאהר איז געוועהלט געווארען ה' פיליפסאן, אויפ'ן ארט פון פערשטארבענעם יק"א-דירעקטאר ארמאנד שמאל איז בעשטימט געווארען ד"ר מירקין, וועלכער איז לעצטענס געווען טעטיג אין דער יודישער קאָלאָניזאציאנס-ארבייט אין רוס-לאנד.

KINO SPÓŁDZIELNI

Sienkiewicza 40.

אנהויב אין געוועהנליכע טעג 3.30 נאכמיטאג. שבת, זונטאג און יום-טוב 2 נאכמיטאג. לעצטער סעאנס 9.30 אוונט. אויפ'ן ערשטען סעאנס זיינען די פרייזן פערקלענערט.

היינט פרעמיערע און ווייטערדיגע טעג!

דער פראכטפולער פילם

„אין דער נעץ פון לעבען"

LYA DE PUTTI

אין די הויפטראלע די גרעסטע איירא-פעאישע טראגישע פילם-שוישפילערין

קינא טעאטער

ZACHETA

26 זגערזשער 26

היינט פרעמיערע און ווייטערע טעג!

„ביגאמיע"

גרויסע מענשליכע דראמא

Marja JAKOBINI

HENRY GEORGE

ארקעסטער צוגעפאסט צום בילד אונטער דער לייטונג פון ד. שימקיעוויטש.

דער נאהענטסטער פראגראם: „דאס שמוציגע געלד"

לאמפען

פיר שפייזע-צימער סאלאן-קאבינעט שלאף-צימער

קויפט זיך אמבעסטען און פאבריקס-לאגער ביי

Cz. P. Szmalewicz

פאלודניאוואַ 8,

טעל. 64-39.

מערען צוגענומען רעפאראטורען אובערבעטונגען, אקסידיען

פעלץ-ווארען

קען מען קויפען אמביליגסטען און אויף די בעקוועמסטע בעדינגונגען

נאר ביי דער לאנג-יעהריגער פירמע

ל. ב. פעפער, ווסכאדניא 42

טעלעפ. 78-04.

בעמ.: די קירזשנער-ווערקשטעל אויפ'ן ארט. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט פינקטליך און רעעל

5 פלעצער צו פערקויפען

אין לאדז 74×28 mtr. יעדער אויף גינסטיגע בעדינגונגען. צו ערפאהרען זגיערזשער נ' 120 טעל: 77-33 ביים אינהאבער

נייערעפענטע

מעכאנ. טישלעריי

אין לאדז, זגיערזשער 120, טעל. 77-33

נעמט אן אלערט ארבייט אויף טישלער-מאשינען ווי בוי-מאשינען העבליר-מאשינען און שפאנטירען פאדלאגעס, אינטעקציאנס-פענסטער ווי אויך פיינע מעבעל אויס-ארבייטונג א.ד.ג. צו ביליגע פרייזען

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען.

קווארץ לאמפ-עלעקטרישער היילקאבינעט-מאסמעטיק

טעגליך פון 8 א זייגער ביז 9 אוונט

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג

בעזונדער ווארטע צימער פאר פרויען

ווילנער 3 זלאטעס

קלישעס

פון דרוקען און צייכנונגען

די „איינציגע יודישע קלישע-פאבריק

„GALWANO" 101

TEL. 57-68. PIOTRKOWSKA 101

נ. זינגער

רעכטס-קאנסולענט

זאכאדניא 36

צוריקגעקעהרט.

ס'ווערט געזוכט א שדכן (טע)

וואס פערקעהרט אין בעסערע הייזער. אפערטען אונטער „S. S." אבצוגעבען אין אדמיניסטראציע פון „לאדזער טאגעבלאט".

Zagubiono weksel

na sumę 50 zł. pł. 15.I.1929, wystawca A. L. Frenkiel, Łódź, Narutowicza 29, zlecenie A. Apelbaum. Oddać za wynagrodzeniem H. M. Liberman, Skwerowa 1. Niniejszy weksel zostaje unieważniony.

צו פערמיטען

א גרויס פראנט-צימער ווסכאדניא № 69 (רוג דזשעלנא) אין צווייטען קליינעם קארידאר, 2-טער שטאק וואוינונג 18

233

GRAMOFONY i PŁYTY

MUZA!

ŁÓDŹ NARUTOWICZA 18

NAJWIĘKSZY WYBÓR

SPRZEDAŻ NA DOGODNYCH WARUNKACH

Tel. 4606.

רעפטער־שפיצער

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען און צאהן-ערצטליכער קאבינעט

17 זגיערזשער 17, טעל. 16-83.

ד"ר ראמאטסקי	נאז-, האלז-, אויערען-קר.	11-10 3—2 7—6
ד"ר יוסטמאן	נערווען-קראנקהייטען	פון 12—2
ד"ר רוזשאנער	הויט און גע-שלעכטס-קר.	11—10 אין 1-2 נ.מ.
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	12—10 5—4
ד"ר פאפיערני	פרויען- און געבורטס-הילף	1—12½ 6—5
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	2—1 8—7
ד"ר קאנטאר	כירורגישע קראנקהייטען	2—1 7—4
ד"ר וויינבערג	אינערע, מאגען, הערץ, לונגען	1—11 7—6
ד"ר סטופער	רענטגען	10—12 4—6
צאהן-ארצט א. גראדזענסקי צאהן-ארצט נ. ראזעס	צאהן- און מויל-קראנק.	9—8 9—3

אינסטאליטע העהענזאנגט-בעצאהלונג. ... ווזשעסטעל'ע

פאר דער לעטשטיגען איז נעמעס געקוקען

א רענטגען-אינסטיטוט

קווארץ-לאמפ, דיאטערמיע און עלעקטרא-פיזישע קאבינעט. מיזימען אין דער שטאט. עמען אויך זונטאג.

אלע ארט מעדיצינישע אנאליזען. — קורסען פאר שטאמלער-אימפונגען נעגען שארלאטינע.

ערצטליך-קאסמעטיש-קאבינעט.

פראפ. מ. מארקוס נעמט אן פון 7-6 אוונט.

אל תתהלל ביום מחר

כי לא תדע מה ילד יום.

לייג נישט אפ אויף מארגען

נאר אז דו דארפסט ערלעדיגען סאנדאווע זאכען זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא

17 פיעטריקאווער 17

52 זאכאדניא 52

וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאפט געשריבען לויט'ן אוסטאוו אלערליי ביישעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, ציווילנע און קארנע אפאזיציעס, אדוואלאניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אורזשאנד-ראזיעמטשי, וועגן פעסער אין קאמיסאריאט-רושאנדו און אלע פאליצײ-בעצירקען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דא-ראווי נעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. ספעציאליסט פון שותפות-אקטען. מיט אכטונג

י. מאנעלא רעכט-קאנסולענט

1929 [illegible] 1929

[illegible] 36

וויכטיג פאר דאמען!

מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען-היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלעגאנטסטע היטע איבער-ארבייטע איך אויף גאנצליך ניי. געדענקט די אדרעס:

פאר נאר 2.50 זל.

זאוואדזקא 23

אין הויף. 2-טען איינגאנג, לינקס פארטער.

„TOLA"

עלטסטער פעלדשער

מ. ראזענצווייג

ווסכאדניא 29

טעל. 79-18.

פאדערט איבעראל

גיט די פון מענטירט

פעלד-בעטען

רועסט פון מיט דער פאבריקס-מארקע

Palme-Patent

מעט העלפען מיר גאראנטירען אויף 8 יאהר! ...

ניקעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען מיש-בעטען, אמעריקאנער קינדער-וועגעלער, קינדער-בעטען אויף רעד. ... ווי אויך ...

מאטראצען

קאוטשוקעס און מאפסשאנגע

...

17 זל., פאלמע מעסלער 14 זל.

הורט. ... רעפאראטורען ...

לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 13-85

אבאנעמענטס-פרייז: ... אנאנסען-פרייז: ...